

10. MALIGNNE BOLESTI I PROGRAMI RANOG OTKRIVANJA RAKA

10.1. NOVOTVORINE EVIDENTIRANE U RADU ZDRAVSTVENE DJELATNOSTI

Budući da se način prikupljanja i obrade podataka od 2020. g. razlikuje od dosadašnjeg načina prikupljanja i obrade podataka iz PZZ-a, ovi podaci nisu u potpunosti usporedivi s onima objavljivanim ranijih godina.

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti IŽ (ugovorne ordinacije obiteljske medicine i pedijatrije), prema podacima iz CEZIH-a, evidentirano je 36.363 novotvorina (lani 35.114), od toga većina kod žena (58,2%). Među njima evidentirano je 12.775 (lani 12.259) zloćudnih novotvorina (35,1% u novotvorinama), većina kod žena (54,5%). Najviše je evidentirano raka dojke (2.470 ili 19,3% u evidentiranim zloćudnim novotvorinama). Kod muškaraca je najčešće rak muških spolnih organa (1.257, 21,6% zloćudnih novotvorina kod muškaraca), među kojima najčešće prostata (1.123), a kod žena rak dojke (2.450, 35,2% zloćudnih novotvorina kod žena).

U odnosu na 2023.godinu, u primarnoj zdravstvenoj zaštiti registrirano je za 3,6% više novotvorina, a za 4,2% više zloćudnih.

Tablica 1 - Novotvorine evidentirane u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (ugovorne ordinacije) u 2024. godini

	UKUPNO		Muški spol		Ženski spol	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO (C00-D48)	36.363	100,0	15.213	100,0	21.150	100,0
Ukupno zloćudne novotvorine C00-C97:	12.775	35,1	5.816	38,2	6.959	32,9
- usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14	302	0,8	205	1,3	97	0,5
- probavnih organa C15-C26	2.033	5,6	1.103	7,3	930	4,4
- dišnih i organa prsnog koša C30-C39	769	2,1	471	3,1	298	1,4
- kosti i zglobove hrskavice C40-C41	47	0,1	21	0,1	26	0,1
- melanom i ostale zloćudne novotvorine kože C43-C44	1.994	5,5	993	6,5	1.001	4,7
- mezotelijarnog i mekog tkiva C45-C49	101	0,3	44	0,3	57	0,3
- dojke C50	2.470	6,8	20	0,1	2.450	11,6
- ženskih spolnih organa C51-C58	519	1,4	0,0	0,0	519	2,5
- muških spolnih organa C60-C63	1.257	3,5	1.257	8,3	0,0	0,0
- urinarnog sustava C64-C68	1.037	2,9	734	4,8	303	1,4
- oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72	163	0,4	79	0,5	84	0,4
- štitnjače i ostalih žlijezda s unut. izlučivanjem C73-C75	509	1,4	113	0,7	396	1,9
- nedovoljno definir., sekund.i nespecif. sijela C76-C80	558	1,5	272	1,8	286	1,4
- limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96	1.005	2,8	501	3,3	504	2,4
- neovisnih (primarnih) višestrukih sijela C97	11	0,0	6	0,0	5	0,0
Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode D00-D48:	23.588	64,9	9.394	61,7	14.194	67,1
Novotvorine in situ D00-D09	387	1,1	159	1,0	228	1,1
Dobroćudne novotvorine D10-D36	19.119	52,6	7.492	49,2	11.627	55,0
Novotvorine nesigurne i nepoznate prirode D37-D48	4.082	11,2	1.743	11,5	2.339	11,1

Izvor:CEZIH

U svim ordinacijama u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti evidentirano je 39.685 (lani 27.589) pregleda zbog novotvorina što čini 9,9% u ukupno evidentiranim pregledima u svim ordinacijama SKZZ. Od toga bilo je 35.439 pregleda (89,3%) u ugovornim ordinacijama. U svim ordinacijama evidentirano je 23.147 (lani 13.194) pregleda zbog zloćudnih novotvorina (58,3% u novotvorinama, 5,8% u ukupno evidentiranim pregleda u svim ordinacijama SKZZ). Među evidentiranim pregledima zbog zloćudnih novotvorina 67,3% je u dobi iznad 65 godina, a 32,7% u dobi od 20 do 64 godine. Najviše je evidentirano

pregleda zbog raka dojke (4.317 ili 10,9% u evidentiranim pregledima zbog novotvorina), a slijedi zloćudna novotvorina limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva (2.253 ili 5,7%), rak pluća (1.904 ili 4,8%), melanom kože (828 ili 2,1%) te rak završnog debelog crijeva (820 ili 2,1%).

Tablica 2 - Novotvorine evidentirane u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti u 2024. godini

	UKUPNO		0-6 g.		7-19 g.		20-64 g.		65 i više g.	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO C00-D48	39.685	100,0	109	100,0	817	100,0	16.945	100,0	21.814	100,0
<i>Ukupno zloćudne novotvorine:</i>	<i>23.147</i>	<i>58,3</i>	<i>5</i>	<i>4,6</i>	<i>2</i>	<i>0,2</i>	<i>7.559</i>	<i>44,6</i>	<i>15.581</i>	<i>71,4</i>
- želuca C16	483	1,2	-	-	-	-	194	1,1	289	1,3
- završnog debelog crijeva C20	820	2,1	-	-	-	-	306	1,8	514	2,4
- dušnika, bronha i pluća C33-C34	1.904	4,8	-	-	-	-	502	3,0	1.402	6,4
- melanom kože C43	828	2,1	-	-	-	-	279	1,7	549	2,5
- dojka C50	4.317	10,9	-	-	-	-	2.343	13,8	1.974	9,1
- vrata maternice C53	153	0,4	-	-	-	-	66	0,4	87	0,4
- limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva C81-C97	2.253	5,7	-	-	1	0,1	543	3,2	1.709	7,8
Ostale zloćudne novotvorine	12.389	31,1	5	4,6	1	0,1	3.326	19,6	9.057	41,5
<i>Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode D00-D48</i>	<i>16.538</i>	<i>41,7</i>	<i>104</i>	<i>95,4</i>	<i>815</i>	<i>99,8</i>	<i>9.386</i>	<i>55,4</i>	<i>6.233</i>	<i>28,6</i>

U odnosu na 2023. godinu, u svim ordinacijama u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti registrirano je za 43,8% više novotvorina, a za 75,4% više zloćudnih.

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti evidentirano je kod muškaraca 17.957 (za 47,1% više nego lani - 12.211) pregleda (pregledi kod muškaraca čine 45,2% u ukupnom broju pregleda zbog novotvorina), a kod žena 21.728 (za 41,3% više nego lani – 15.378) (54,8% pregleda zbog novotvorina bilo je kod žena). Kod muškaraca je 62,4% pregleda bilo zbog zloćudnih novotvorina, a kod žena 54,9%.

Kod muškaraca je najviše evidentirano pregleda zbog raka pluća (1.165 ili 6,5%), raka limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva (1.115 ili 6,2%), zloćudnog melanoma kože (474 ili 2,6%) te raka završnog debelog crijeva (462 ili 2,6%).

Kod žena najviše je evidentirano pregleda zbog raka dojke (4.313 ili 19,9% u evidentiranim pregledima), a slijede rak limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva (1.138 ili 5,2%), rak pluća (739 ili 3,4%), rak završnog debelog crijeva (358 ili 1,6%) te zloćudni melanom kože (354 ili 1,6%).

U specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti, najčešće evidentirani su kod muškaraca rak pluća (6,5% pregleda), a kod žena rak dojke (19,9% pregleda).

Tablica 3 - Novotvorine evidentirane u specijalističko-konzilijarnoj djelatnosti u 2024. godini po spolu

	UKUPNO	Muški		Ženski	
	Broj	Broj	%	Broj	%
UKUPNO C00-D48	39.685	17.957	100,0	21.728	100,0
<i>Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode D00-D48</i>	<i>16.538</i>	<i>6.743</i>	<i>37,6</i>	<i>9.795</i>	<i>45,1</i>
<i>Ukupno zloćudne novotvorine</i>	<i>23.147</i>	<i>11.214</i>	<i>62,4</i>	<i>11.933</i>	<i>54,9</i>
Zloćudna novotvorina želuca C16	483	295	1,6	188	0,9
Zloćudna novotvorina završnog debelog crijeva C20	820	462	2,6	358	1,6
Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća C33-C34	1.904	1.165	6,5	739	3,4
Zloćudni melanom kože C43	828	474	2,6	354	1,6
Zloćudna novotvorina dojka C50	4.317	4	0,0	4.313	19,9
Zloćudna novotvorina vrata maternice C53	153			153	0,7
Zloćudna novotvorina limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva C81-C97	2.253	1.115	6,2	1.138	5,2
Ostale zloćudne novotvorine	12.389	7.699	42,9	4.690	21,6

Novotvorine kao skupina bolesti čine 8,6% **hospitalizacija u bolnicama i stacionarima u IŽ** te 9,0% bolničkoopskrbnih dana. Zloćudne novotvorine čine 6,0% ukupnih hospitalizacija.

Zbog novotvorina hospitalizirano je nešto više žena (54,3%) nego muškaraca (45,7%), ali zbog zloćudnih novotvorina hospitalizirano je više muškaraca (51,7%). Vodeće podskupine dijagnoza kod hospitaliziranih u IŽ zbog novotvorina su zloćudne novotvorine (69,7% hospitaliziranih zbog novotvorina), dobroćudne novotvorine (15,3%) te novotvorine nesigurne i nepoznate prirode (14,5%). Među hospitaliziranima zbog novotvorina najčešće zloćudne novotvorine su probavnih organa (18,4%), urinarnog sustava (8,2%), dišnih i organa prsnog koša (7,3%), dojke (7,6%), nedovoljno definirana, sekundarna i nespecificirana sijela (7,4%) te melanom i ostale zloćudne novotvorine kože (5,7%).

Kod muškog spola vodeće zloćudne novotvorine zbog kojih su hospitalizirani bile su: probavnih organa (23,1%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (14,1% u ukupnim hospitalizacijama), dišnih i organa prsnog koša (10,1%) – najčešće traheje, bronha i pluća (8,4%) te urinarnog sustava (13,3%) – najčešće mokraćnog mjehura (11,9%).

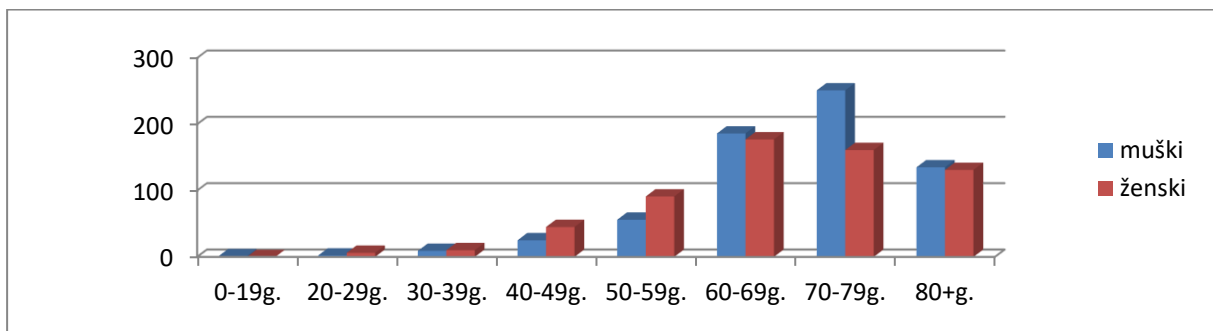
Kod žena vodeća podskupina bile su zloćudne novotvorine probavnih organa (14,5%) - najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (8,3% u ukupnim hospitalizacijama), dojke (14,1%) te ženskih spolnih organa (7,2%) – najčešće tijela maternice (4,1%).

Tablica 4 - Hospitalizacije zbog novotvorina (C00-D48) registrirane u Istarskoj županiji* u 2024. godini po pojedinim dijagnostičkim skupinama i spolu

Skupine MKB	Ukupno		Muški		Ženski	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%
UKUPNO C00-D48	1.845	100,0	843	100,0	1.002	100,0
Zloćudne novotvorine C00-C97	1.286	69,7	665	78,9	621	62,0
- <i>usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14</i>	21	1,1	17	2,0	4	0,4
- <i>probavnih organa C15-C26</i>	340	18,4	195	23,1	145	14,5
-jednjaka C15	11	0,6	9	1,1	2	0,2
-želuca C16	44	2,4	25	3,0	19	1,9
-debelog crijeva (kolona) C18	127	6,9	74	8,8	53	5,3
-rektosigmoidnog prijelaza, završnog debelog crijeva (rektuma) čmara (anusa) i analnog kanala C19-C21	75	4,1	45	5,3	30	3,0
-jetre i intrahepatičnih žučnih vodova C22	3	0,2	3	0,4	-	0,0
-gušterače C25	62	3,4	34	4,0	28	2,8
- <i>dišnih i organa prsnog koša C30-C39</i>	135	7,3	85	10,1	50	5,0
-grkljana (larinksa) C32	13	0,7	13	1,5	-	0,0
-dušnika (traheje), dušnica (bronha) i pluća C33-C34	121	6,6	71	8,4	50	5,0
- <i>kosti i zglobove hrskavice C40-C41</i>	3	0,2	2	0,2	1	0,1
- <i>melanom i ostale zloćudne novotvorine kože C43-C44</i>	105	5,7	66	7,8	39	3,9
-melanom kože C43	29	1,6	20	2,4	9	0,9
- <i>mezotelijarnog i mekog tkiva C45-C49</i>	9	0,5	7	0,8	2	0,2
- <i>dojke C50</i>	141	7,6	-	0,0	141	14,1
- <i>ženskih spolnih organa C51-C58</i>	72	3,9			72	7,2
-stidnice (vulve) C51	2	0,1			2	0,2
-vrata maternice (cerviksa) C53	15	0,8			15	1,5
-tijela i nespecificiranog dijela maternice C54-C55	41	2,2			41	4,1
-jajnika (ovarija) C56	13	0,7			13	1,3
- <i>muških spolnih organa C60-C63</i>	32	1,7	32	3,8		
-kestenjače (prostate) C61	23	1,2	23	2,7		
- <i>urinarnog sustava C64-C68</i>	151	8,2	112	13,3	39	3,9
-bubrega, osim bubrežne zdjelice C64	15	0,8	9	1,1	6	0,6
-mokraćnoga mjehura C67	132	7,2	100	11,9	32	3,2
- <i>oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72</i>	39	2,1	24	2,8	15	1,5
-mozga C71	39	2,1	24	2,8	15	1,5
- <i>štitnjače i ostalih žlijezda s unut. izlučivanjem C73-C75</i>	15	0,8	4	0,5	11	1,1
- <i>nedovoljno definir., sekund.i nespecif. sijela C76-C80</i>	136	7,4	80	9,5	56	5,6
- <i>limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96</i>	87	4,7	41	4,9	46	4,6
Novotvorine in situ D00-D09	10	0,5	4	0,5	6	0,6
Dobroćudne novotvorine D10-D36	282	15,3	78	9,3	204	20,4
Novotvorine nesigurne i nepoznate prirode D37-D48	267	14,5	96	11,4	171	17,1

* Opća bolnica Pula i stacionari Istarskih domova zdravlja

Broj hospitalizacija zbog novotvorina kao i zbog zloćudnih novotvorina raste s dobi, odnosno nakon 50-te godine, osim kod žena (nakon 40-te). U dobi iznad 60 godina je 1.041 ili 80,9% hospitaliziranih zbog zloćudnih novotvorina, 469 ili 75,5% žena te 572 ili 86,0% muškaraca.

Slika 1 - Hospitalizacije zbog zloćudnih novotvorina u Istarskoj županiji u 2024. godini po dobi i spolu

Novotvorine kao skupina bolesti čine 11,8% uzroka **hospitalizacije stanovništva s prebivalištem u Istarskoj županiji u zdravstvenim ustanovama u RH**. Zloćudne novotvorine čine 8,2% uzroka hospitalizacija istarskog stanovništva u RH.

Prema podacima HZZJ-a, u bolnicama u RH zbog novotvorina bilo je 3.614 hospitalizacija (stacionarno liječenje) (17,8/1.000 stanovnika).

Zbog novotvorina hospitalizirano je u RH više žena (52,8%) iz IŽ nego muškaraca, a više muškaraca (51,1%) hospitalizirano je zbog zloćudnih novotvorina.

Vodeće podskupine dijagnoza kod stanovništva IŽ hospitaliziranog u RH zbog novotvorina su zloćudne novotvorine (69,4% hospitaliziranih zbog novotvorina), novotvorine nesigurne i nepoznate prirode (17,4%), dobroćudne novotvorine (12,5%), te novotvorine in situ (0,7%). Među hospitaliziranim iz IŽ najčešće zloćudne novotvorine bile su probavnih organa (16,2% u ukupno hospitaliziranim zbog novotvorina), dojke (8,1%), limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (7,1%), dišnih i organa prsnog koša (7,0%) te urinarnog sustava (6,7%).

Muškarci iz IŽ najčešće su u RH hospitalizirani zbog zloćudnih novotvorina: probavnih organa (19,6%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (11,0% u ukupnim hospitalizacijama), dišnih i organa prsnog koša (10,3%) – najčešće traheje, bronha i pluća (8,2%), urinarnog sustava (10,3%) – najčešće mokraćnog mjehura (7,4%), limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (7,7%) te muških spolnih organa (7,3%).

Žene iz IŽ su najčešće hospitalizirane zbog zloćudnih novotvorina: dojke (15,3%), probavnih organa (13,0%) – najčešće debelog, završnog crijeva i anusa (7,1% u ukupnim hospitalizacijama), ženskih spolnih organa (7,9%) – najčešće tijela i nespecificiranog dijela tijela maternice (3,8%), limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva (6,5%) te nedovoljno definiranih, sekundarnih i nespecificiranih sijela (4,9%).

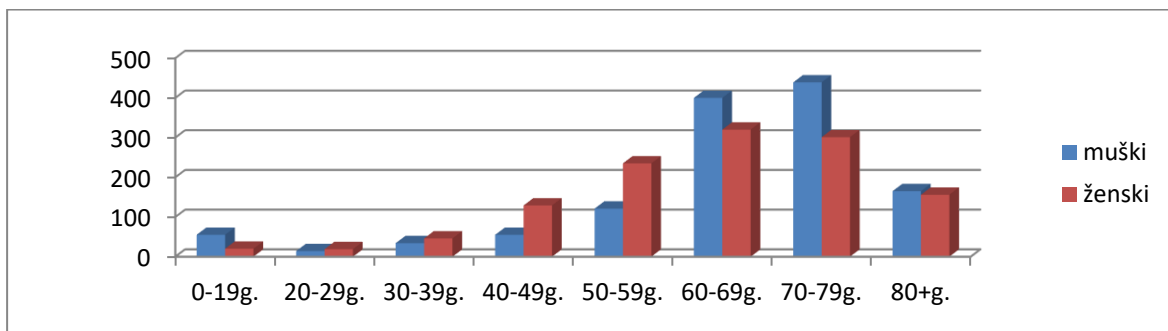
Tablica 5 - Hospitalizacije stanovništva IŽ zbog novotvorina u svim bolnicama u RH u 2024. godini po spolu

NAZIV DIJAGNOZE	Ukupno	%	Muški	%	Ženski	%
SVEUKUPNO C00-D48	3.614	100,0	1.705	100,0	1.909	100,0
Zloćudne novotvorine C00-C97:	2.509	69,4	1.283	75,2	1.226	64,2
- <i>usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14</i>	48	1,3	28	1,6	20	1,0
- <i>probavnih organa C15-C26</i>	584	16,2	335	19,6	249	13,0
-jednjaka C15	36	1,0	23	1,3	13	0,7
-želuca C16	79	2,2	35	2,1	44	2,3
-debelog crijeva (kolona) C18	168	4,6	97	5,7	71	3,7
-rektosigmoidnog prijelaza, završnog debelog crijeva (rektuma) čmara (anusa) i analnog kanala C19-C21	155	4,3	91	5,3	64	3,4
-jetre i intrahepatičnih žučnih vodova C22	39	1,1	33	1,9	6	0,3
-gušterače C25	82	2,3	46	2,7	36	1,9
- <i>dišnih i organa prsnog koša C30-C39</i>	253	7,0	176	10,3	77	4,0
-grkljana (larinksa) C32	36	1,0	33	1,9	3	0,2
-dušnika (traheje), dušnica (bronha) i pluća C33-C34	212	5,9	140	8,2	72	3,8
- <i>kosti i zglobne hrskavice C40-C41</i>	8	0,2	6	0,4	2	0,1
- <i>melanom i ostale zloćudne novotvorine kože C43-C44</i>	133	3,7	88	5,2	45	2,4
-melanom kože C43	40	1,1	28	1,6	12	0,6
- <i>mezotelijalnog i mekog tkiva C45-C49</i>	70	1,9	37	2,2	33	1,7
- <i>dojke C50</i>	292	8,1	-	0,0	292	15,3
- <i>ženskih spolnih organa C51-C58</i>	150	4,2			150	7,9
-stidnice (vulve) C51	10	0,3			10	0,5
-vrata maternice (cerviksa) C53	28	0,8			28	1,5
-tijela i nespecificiranog dijela maternice C54-C55	73	2,0			73	3,8
-jajnika (ovarija) C56	35	1,0			35	1,8
- <i>muških spolnih organa C60-C63</i>	125	3,5	125	7,3		
-kestenjače (prostate) C61	107	3,0	107	6,3		
- <i>urinarnog sustava C64-C68</i>	242	6,7	175	10,3	67	3,5
-bubrega, osim bubrežne zdjelice C64	55	1,5	42	2,5	13	0,7
-mokraćnoga mjehura C67	178	4,9	127	7,4	51	2,7
- <i>oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72</i>	71	2,0	42	2,5	29	1,5
-mozga C71	70	1,9	41	2,4	29	1,5
- <i>štitnjače i ostalih žlijezda s unut. izlučivanjem C73-C75</i>	61	1,7	16	0,9	45	2,4
- <i>nedovoljno definir., sekund.i nespecif. sijela C76-C80</i>	217	6,0	124	7,3	93	4,9
- <i>limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96</i>	255	7,1	131	7,7	124	6,5
Novotvorine in situ D00-D09	26	0,7	6	0,4	20	1,0
Dobroćudne novotvorine D10-D36	451	12,5	132	7,7	319	16,7
Novotvorine nesigurne i nepoznate prirode D37-D48	628	17,4	284	16,7	344	18,0

Izvor :HZJZ

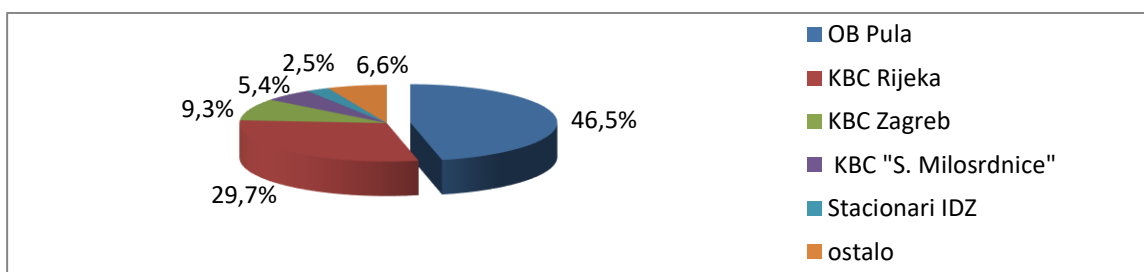
Broj hospitalizacija zbog novotvorina kao i zbog zloćudnih novotvorina raste s dobi, a osobito iznad 40 godina kod žena te iznad 50 godina kod muškaraca. U dobi iznad 60 godina je ukupno 2.342 ili 64,8% hospitaliziranih zbog novotvorina, 56,2% žena, te 74,4% muškaraca.

U dobi iznad 60 godina je 1.781 ili 71,0% hospitaliziranih zbog zloćudnih novotvorina, 777 ili 63,4% žena te 1.004 ili 78,3% muškaraca.

Slika 2 - Hospitalizacije zbog zloćudnih novotvorina u svim bolnicama u RH u 2024. godini po dobi i spolu

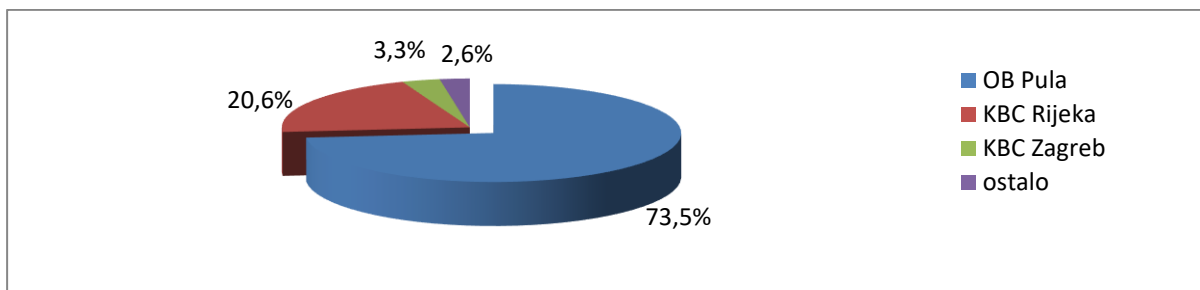
Najviše hospitalizacija pacijenata iz Istarske županije bilo je u 2024. godini u OB Pula (46,5%), KBC-u Rijeka (29,7%), zatim KBC-u Zagreb (9,3%), KBC „Sestre Milosrdnice“ (5,4%) te stacionarima IDZ (2,5%).

Slika 3 - Gravitacija pacijenata (stacionarno liječenje) iz IŽ zbog novotvorina prema stacionarnim ustanovama u 2024. godini

Prema podacima HZJZ-a, u dnevnim bolnicama u RH zbog novotvorina bilo je i 25.448 stanovnika s prebivalištem u Istarskoj županiji.

U dnevnim bolnicama stanovnici IŽ su 2024. godine najčešće koristili OB Pula (73,5%), KBC Rijeka (20,6%) i KBC Zagreb (3,3%).

Slika 4 - Gravitacija pacijenata (dnevna bolnica) iz IŽ zbog novotvorina prema stacionarnim ustanovama u RH u 2024. godini

U IŽ hospitalizirano je 49,0%, a u dnevnim bolnicama 73,5% stanovnika IŽ.

10.2. NOVOOBOLJELI OD RAKA

Prema podacima Registra za rak HZJZ-a 2023. godine (zadnji objavljeni podaci) dijagnosticirano je 1.375 novih bolesnika od raka (invazivni oblici raka bez raka kože), 706 muškaraca (51,3%) i 669 žena (48,7%).

Gruba stopa incidencije za 2023.g. iznosila je 689,1/100.000; 727,0/100.000 za muškarce i 653,2/100.000 za žene. *Stope incidencije računane su na službenu Procjenu stanovništva IŽ za 2023. godinu Državnog zavoda za statistiku.*

Prema zadnjim podacima Registra za rak HZJZ-a, u RH 2023.g. gruba stopa incidencije je iznosila 692,7/100.000; 761,7/100.000 za muškarce i 627,9/100.000 za žene (HZJZ, Tablica. Podaci Registra za rak za 2023. <https://www.hzjz.hr/periodicne-publikacije/incidencija-raka-u-hrvatskoj-u-2023-godini/>). Za usporedbe koriste se dobno-standardizirane stope, jer grube stope mogu biti odraz razlika u dobnoj strukturi stanovništva. *Dobno-standardizirane stope incidencije računane su na standardno europsko stanovništvo (1976.).* Dobno standardizirane stope iznosile su u 2023. godini za IŽ 409,9/100.000 (muški spol 437,3, ženski 398,7), a za RH (izvor:HZJZ) 437,3/100.000, muški 501,5, ženski 395,8.

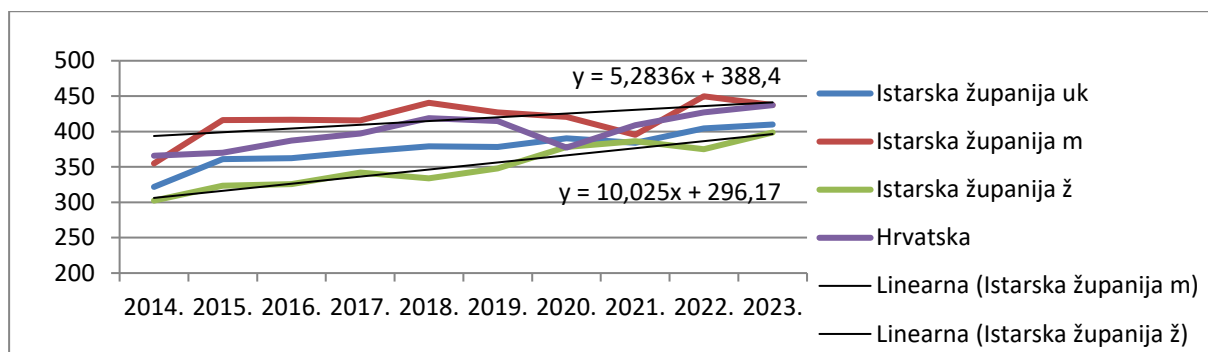
U zadnjem petogodišnjem razdoblju (2019.-2023.) godišnje su od raka obolijevale u prosjeku 1.290,4 osobe, 665,6 muškog i 624,8 ženskog spola. Gruba stopa incidencije (prosjeak 2019.-2023.) iznosila je 660,6/100.000; 704,3/100.000 za muškarce i 619,7/100.000 za žene. *Stope za petogodišnji prosjeak računane su na Procjenu stanovništva DZS-a za središnju godinu na koju se prosjeak odnosi.*

Tablica 1 - Incidencija raka u Istarskoj županiji u 2023.godini i u prosjeku 2019.-2023.godine

	2023.			2019.-2023.		
	Broj	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)	Godišnji prosjek	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)
Ukupno rak (C00-C97)	1.375	689,1	409,9	1.290,4	660,6	395,9
-muški	706	727,0	437,3	665,6	704,3	428,9
-ženski	669	653,2	398,7	624,8	619,7	379,3
Rak traheje, bronha i pluća (C33-C34)	196	98,2	53,0	178,4	91,3	50,7
-muški	120	123,6	70,1	113,6	120,2	70,2
-ženski	76	74,2	40,2	64,8	64,3	35,1
Rak kolona, rektuma i anusa (C18-C21)	209	104,7	56,4	186,2	95,3	51,5
-muški	122	125,6	72,7	109,8	116,2	67,5
-ženski	87	84,9	43,6	76,4	75,8	39,1
Rak dojke (ž)(C50)	182	177,7	128,3	164,0	162,7	111,0
Rak prostate (m) (C61)	130	133,9	75,4	108,8	115,1	63,7
Rak vrata maternice (ž) (C53)	20	19,5	14,3	16,4	16,3	12,7
Ca in situ vrata maternice (ž) (D06)	7	6,8	8,3	4,2	4,2	5,0

Izvor: prema podacima Registra za rak, HZJZ

Dobno-standardizirane stope incidencije raka su u porastu, više su za muški spol, brže rastu za žene, a ukupne stope slične su RH.

Slika 1 - Dobno-standardizirane stope incidencije od zloćudnih novotvorina, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

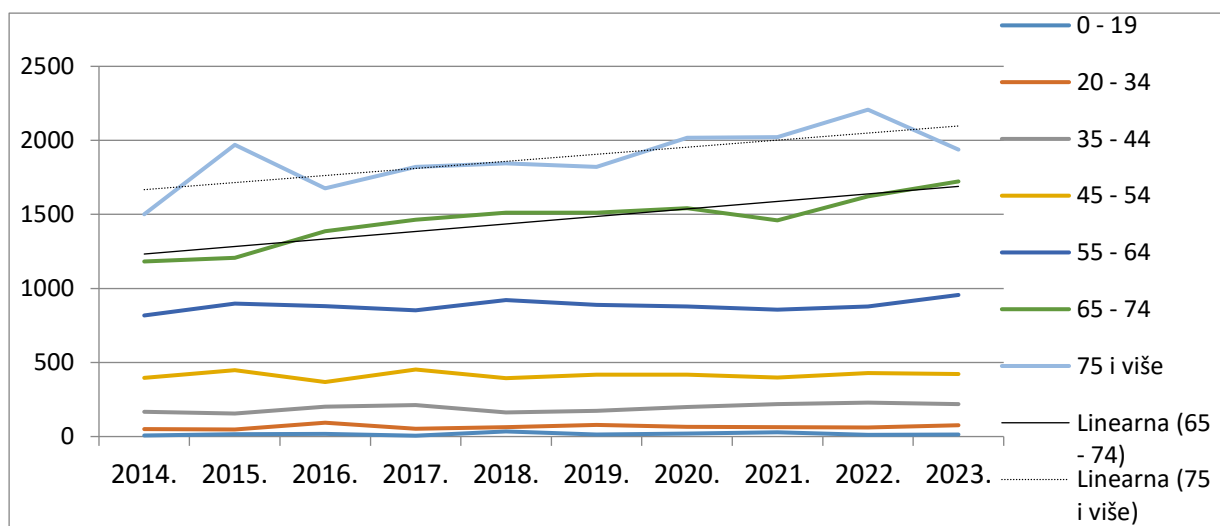
Izvor: prema podacima Registra za rak RH, HZJZ-a

Broj novooboljelih raste s dobi. U 2023.godini osobe iznad 55 godina čine 85,2% oboljelih od raka, odnosno osobe iznad 65 godina 64,2%.

Tablica 2 - Novooboljeli od raka (C00-C97) po dobnim skupinama 2014. - 2023. godine

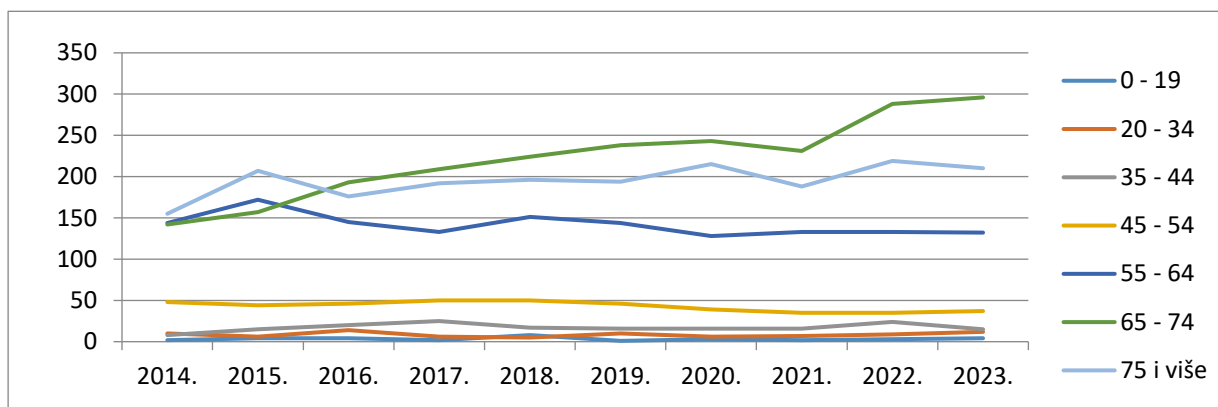
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
UKUPNO	990	1.133	1.125	1.180	1.212	1.212	1.267	1.247	1.351	1.375
0 - 19	3	6	6	2	12	5	7	10	4	5
20 - 34	19	17	32	17	20	25	20	19	18	23
35 - 44	46	43	56	59	46	49	56	61	64	63
45 - 54	118	129	103	123	105	110	108	103	111	113
55 - 64	262	287	283	272	290	276	270	261	265	288
65 - 74	252	263	310	340	365	381	413	400	456	494
75 i više	290	388	335	367	374	366	393	393	433	389

Izvor: Registar za rak RH, HZJZ-a

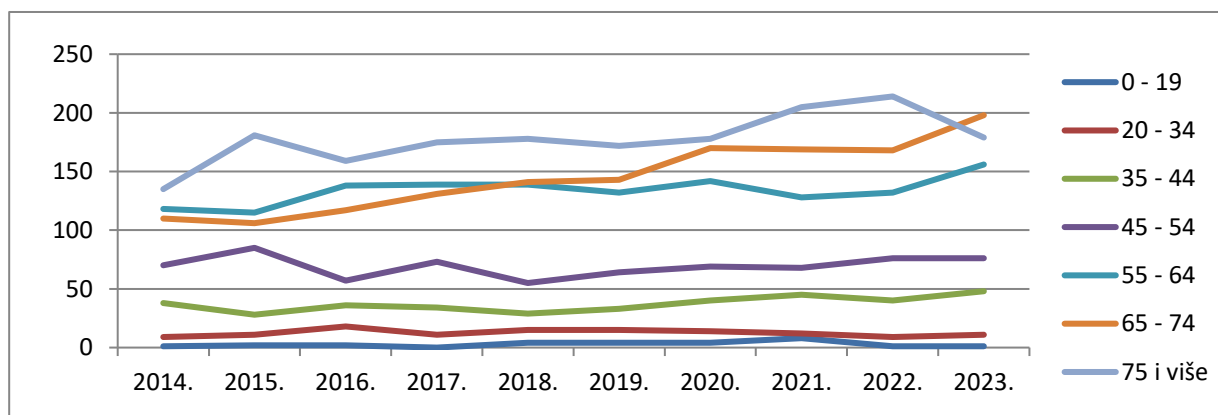

Slika 2 - Dobno-specifične stope incidencije raka 2014. - 2023.g. (na 100.000 stanovnika)

U 2023.godini u dobi iznad 65 godina je 71,7% novooboljelih muškaraca i 56,4% žena odnosno iznad 55 godina 90,4% muškaraca, 79,7% žena.

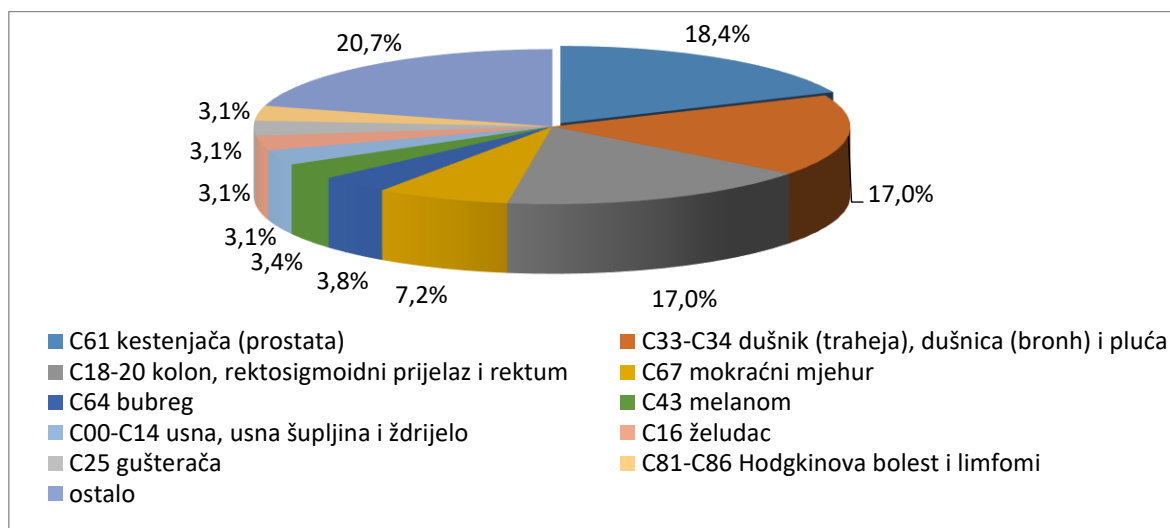

Slika 3 - Novooboljeli od raka (muški spol) po dobnim skupinama 2014. - 2023. godine

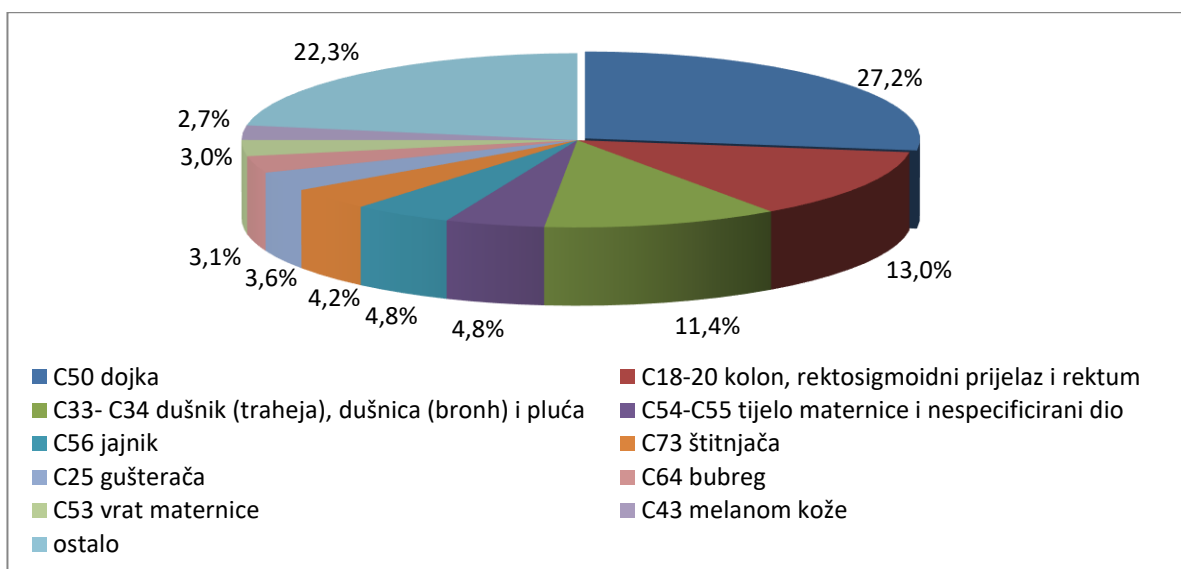
Slika 4 - Novooboljeli od raka (ženski spol) po dobnim skupinama 2014. – 2023. godine

Pet vodećih sijela raka u 2023. g. kod novooboljelih osoba muškog spola u IŽ, koja čine ukupno 63,4% novooboljelih su: prostata (18,4%), bronh i pluća odnosno kolon, rektosigmoidalni prijelaz i rektum (po 17,0%), mokraćni mjehur (7,2%) te bubreg (3,8%).

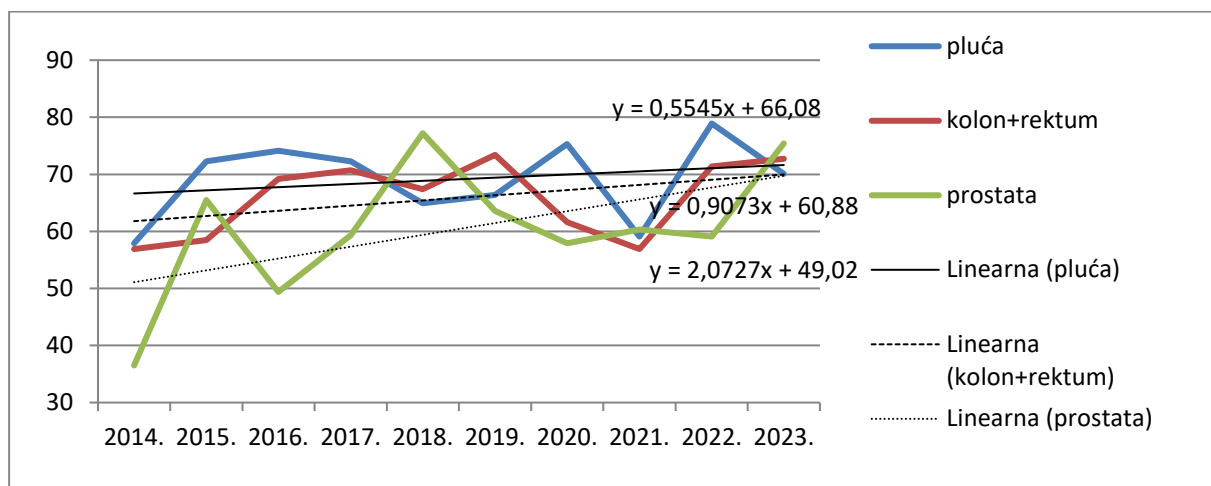
Slika 5 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba muškog spola u Istarskoj županiji u 2023. godini

Pet vodećih sijela raka u žena, od kojih je oboljelo 61,1% žena, su: dojka (27,2%), kolon, rektosigmoidalni prijelaz i rektum (13,0%), traheja, bronh i pluća (11,4%), tijelo maternice te jajnik (po 4,8%).

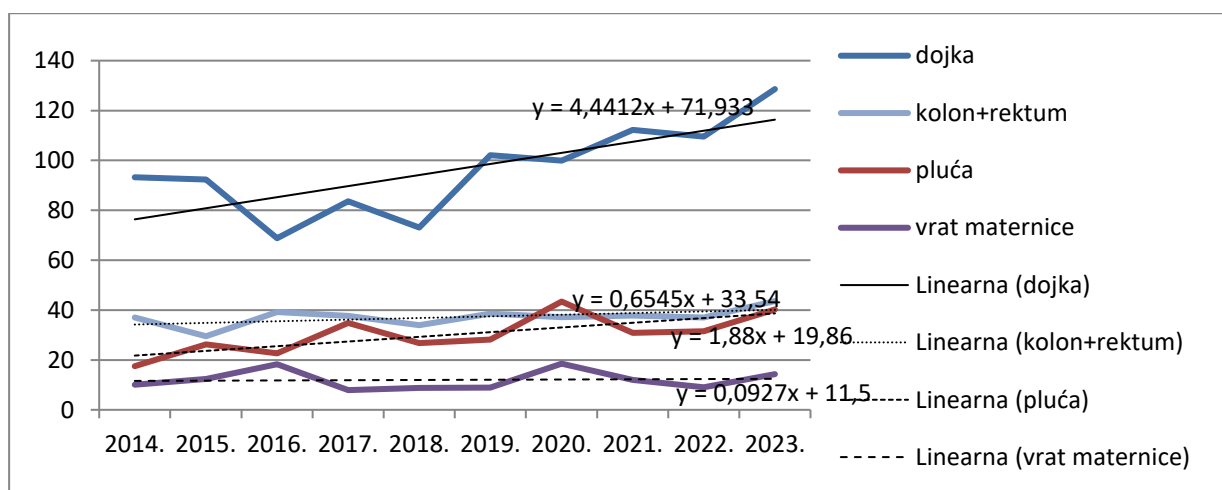
Slika 6 - Deset vodećih sijela raka kod novooboljelih osoba ženskog spola u Istarskoj županiji u 2023. godini

Kod muškaraca su u porastu dobno-standardizirane stope incidencije posebno za rak prostate, ali i za rak bronh i pluća te za kolorektalni rak.

Slika 7 - Dobno-standardizirane stope incidencije vodećih sijela raka kod osoba muškog spola u Istarskoj županiji (na 100.000 stanovnika)

Kod žena su u porastu dobno-standardizirane stope incidencije posebno za rak dojke, ali i za rak pluća i kolorektalni rak, dok stope za rak vrata maternice gotovo stagniraju.

Slika 8 - Dobno-standardizirane stope incidencije vodećih sijela raka kod osoba ženskog spola u Istarskoj županiji (na 100.000 stanovnika)

U tablici 3. prikazani su novi slučajevi raka, najčešća sijela raka, ukupno i po spolu za 2023. godinu.

Tablica 3 - Broj novih slučajeva raka 2023. godine u Istarskoj županiji po najčešćim sijelima i spolu

	Ukupno	%	Muški	%	Ženski	%
Zloćudne novotvorine ukupno C00-C97:	1.375	100,0	706	100,0	669	100,0
- <i>usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14</i>	32	2,3	22	3,1	10	1,5
- <i>probavnih organa C15-C26</i>	357	26,0	210	29,7	147	22,0
-jednjaka C15	11	0,8	11	1,6	-	0,0
-želuca C16	39	2,8	22	3,1	17	2,5
-debelog crijeva (kolona) C18	138	10,0	84	11,9	54	8,1
-rektosigmoidnog prijelaza, rektuma, anusa i analnog kanala C19-C21	71	5,2	38	5,4	33	4,9
-jetre i intrahepatičnih žučnih vodova C22	33	2,4	19	2,7	14	2,1
-gušterače C25	46	3,3	22	3,1	24	3,6
- <i>dišnih i organa prsnog koša C30-C39</i>	213	15,5	134	19,0	79	11,8
-grkljana (larinksa) C32	13	0,9	12	1,7	1	0,1
-dušnika (traheje), dušnica (bronha) i pluća C33-C34	196	14,3	120	17,0	76	11,4
- <i>kosti i zglobove hrskavice C40-C41</i>	2	0,1	1	0,1	1	0,1
- <i>melanom kože C43</i>	42	3,1	24	3,4	18	2,7
- <i>mezotelijalnog i mekog tkiva C45-C49</i>	9	0,7	5	0,7	4	0,6
-mezoteliom C45	4	0,3	4	0,6	-	0,0
- <i>dojke C50</i>	185	13,5	3	0,4	182	27,2
- <i>ženskih spolnih organa C51-C58</i>	94	6,8	-	0,0	94	14,1
-vrata maternice (cerviksa) C53	20	1,5	-	0,0	20	3,0
-tijela i nespecificiranog dijela maternice C54-C55	32	2,3	-	0,0	32	4,8
-jajnika (ovarija) C56	32	2,3	-	0,0	32	4,8
- <i>muških spolnih organa C60-C63</i>	141	10,3	141	20,0	-	0,0
-kestenjače (prostate) C61	130	9,5	104	14,7	-	0,0
-sjemenika (testisa) C62	10	0,7	10	1,4	-	0,0
- <i>urinarnog sustava C64-C68</i>	123	8,9	81	11,5	42	6,3
-bubrega, osim bubrežne zdjelice C64	48	3,5	27	3,8	21	3,1
-mokraćnoga mjehura C67	66	4,8	51	7,2	15	2,2
- <i>oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72</i>	25	1,8	11	1,6	14	2,1
-mozga C71	24	1,7	10	1,4	14	2,1
- <i>štitnjače i ostalih žlijezda s unutarnjim izlučivanjem C73-C75</i>	36	2,6	8	1,1	28	4,2
-štitnjača C73	36	2,6	8	1,1	28	4,2
- <i>nedovoljno definir., sekund.i nespecif. sijela C76-C80</i>	24	1,7	14	2,0	10	1,5
- <i>limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96</i>	92	6,7	52	7,4	40	6,0
-Hodgkinova bolest i limfomi C81-C86	37	2,7	22	3,1	15	2,2
-leukemija C91-C95	28	2,0	18	2,5	10	1,5
Novotvorine in situ D00-D09	56		24		32	
- <i>in situ vrata maternice D06</i>	7		-		7	

Izvor: HZZJ, Registar za rak

U tablici 4. prikazani su novi slučajevi raka, najčešća sijela raka, po spolu i dobi za 2023.godinu.

Tablica 4 - Broj novih slučajeva raka 2023. godine po dobi, spolu i sijelu

Šifra MKB	Spol	Ukupno	0-19	20-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
Novooboljeli od raka (C00-C97)	uk.	1.375	5	47	39	40	73	112	176	255	239	150	152	87
	m.	706	4	18	9	11	26	52	80	153	143	82	83	45
	ž.	699	1	29	30	29	47	60	96	102	96	68	69	42
- usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14	uk.	32	-	-	2	1	-	6	3	6	4	4	6	-
	m.	22	-	-	1	-	-	5	3	2	4	4	3	-
	ž.	10	-	-	1	1	-	1	-	4	-	-	3	-
- probavnih organa C15-C26	uk.	357	-	5	1	7	17	26	38	61	76	40	50	36
	m.	210	-	1	1	5	10	16	21	42	47	26	24	17
	ž.	147	-	4	-	2	7	10	17	19	29	14	26	19
C16 želudac	uk.	39	-	-	-	1	1	5	4	2	5	5	6	10
	m.	22	-	-	-	1	1	3	2	1	2	5	3	4
	ž.	17	-	-	-	-	-	2	2	1	3	-	3	6
C18 debelo crijevo (kolon)	uk.	138	-	1	-	3	6	9	15	18	36	14	25	11
	m.	84	-	-	-	3	2	6	9	12	25	7	14	6
	ž.	54	-	1	-	-	4	3	6	6	11	7	11	5
C19-C21 rektosigmoidnog prijelaza, rektuma, anusa i analnog kanala	uk.	71	-	2	-	2	3	9	5	15	19	7	7	2
	m.	38	-	-	-	1	2	7	1	10	9	4	2	2
	ž.	33	-	2	-	1	1	2	4	5	10	3	5	-
C22 jetra i intrahepatični žučni vodovi	uk.	33	-	-	1	1	3	1	6	4	6	5	4	2
	m.	19	-	-	1	-	2	-	3	2	4	3	2	2
	ž.	14	-	-	-	1	1	1	3	2	2	2	2	-
C25 gušterača	uk.	46	-	1	-	-	4	2	4	15	4	4	6	6
	m.	22	-	-	-	-	3	-	2	11	2	2	2	-
	ž.	24	-	1	-	-	1	2	2	4	2	2	4	6
- dišnih i organa prsnog koša C30-C39	uk.	213	-	-	-	4	7	15	32	50	51	28	15	11
	m.	134	-	-	-	1	2	12	21	35	28	15	12	8
	ž.	79	-	-	-	3	5	3	11	15	23	13	3	3
C32 grkljan (larinks)	uk.	13	-	-	-	-	-	2	3	5	1	1	1	-
	m.	12	-	-	-	-	-	2	2	5	1	1	1	-
	ž.	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
C34 dušnica (bronh) i pluća	uk.	196	-	-	-	4	6	13	29	43	50	26	14	11
	m.	120	-	-	-	1	1	10	19	29	27	14	11	8
	ž.	76	-	-	-	3	5	3	10	14	23	12	3	3
- kosti i zglobove hrskavice C40-C41	uk.	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	m.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
	ž.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- melanom kože C43	uk.	42	-	3	1	1	3	1	5	8	4	2	7	7
	m.	24	-	2	1	-	1	1	2	6	1	1	5	4
	ž.	18	-	1	-	1	2	-	3	2	3	1	2	3
- mezotelijanog. i mekog tkiva C45-C49	uk.	9	1	-	-	1	1	-	-	1	2	-	3	-
	m.	5	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-
	ž.	4	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	1	-
C45 mezoteliom	uk.	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-
	m.	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- dojke C50	uk.	185	-	11	18	10	22	24	27	28	19	15	8	3
	m.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1
	ž.	183	-	11	18	10	22	24	27	28	17	15	8	2
- ženskih spolnih organa C51-C58	uk.	94	-	2	3	7	6	11	18	12	11	10	9	5
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	94	-	2	3	7	6	11	18	12	11	10	9	5
C53 vrat maternice (cerviks)	uk.	20	-	2	1	3	1	4	1	1	3	2	2	-
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	20	-	2	1	3	1	4	1	1	3	2	2	-

Tablica 4 - Broj novih slučajeva raka 2023. godine po dobi, spolu i sijelu -nastavak

Šifra MKB	Spol	Ukupno	0-19	20-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C54-C55 tijelo maternice (korpus) i nespecif. dio	uk.	32	-	-	1	2	2	3	7	7	3	5	-	2
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	32	-	-	1	2	2	3	7	7	3	5	-	2
C56 jajnik (ovarij)	uk.	32	-	-	1	1	1	4	9	4	4	2	4	2
	m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	32	-	-	1	1	1	4	9	4	4	2	4	2
- muških spolnih organa C60-C63	uk.	141	-	9	2	1	6	7	8	36	32	17	16	7
	m.	141	-	9	2	1	6	7	8	36	32	17	16	7
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C61 kestenjača (prostata)	uk.	130	-	-	1	1	6	7	8	35	32	17	16	7
	m.	130	-	-	1	1	6	7	8	35	32	17	16	7
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C62 sjemenik (testis)	uk.	10	-	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	m.	10	-	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- urinarnog sustava C64-C68	uk.	123	-	-	1	2	4	7	20	26	18	16	19	10
	m.	81	-	-	-	1	3	5	15	17	13	10	12	5
	ž.	42	-	-	1	1	1	2	5	9	5	6	7	5
C64 bubreg, osim bubrežne zdjelice	uk.	48	-	-	1	2	3	5	9	9	6	6	5	2
	m.	27	-	-	-	1	2	4	7	5	5	2	1	-
	ž.	21	-	-	1	1	1	1	2	4	1	4	4	2
C67 mokraćni mjehur	uk.	66	-	-	-	-	1	1	8	16	11	10	12	7
	m.	51	-	-	-	-	1	1	7	12	8	8	9	5
	ž.	15	-	-	-	-	-	-	1	4	3	2	3	2
- oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72	uk.	25	1	2	1	1	1	3	3	9	1	2	1	-
	m.	11	1	1	1	1	-	1	-	6	-	-	-	-
	ž.	14	-	1	-	-	1	2	3	3	1	2	1	-
C71 mozak	uk.	24	1	2	1	-	1	3	3	9	1	2	1	-
	m.	10	1	1	1	-	-	1	-	6	-	-	-	-
	ž.	14	-	1	-	-	1	2	3	3	1	2	1	-
- štitnjače i ostalih žlijezda s unut. izlučivanjem C73-C75	uk.	39	-	8	7	1	2	4	4	5	3	1	1	-
	m.	8	-	2	2	-	1	1	1	1	-	-	-	-
	ž.	28	-	6	5	1	1	3	3	4	3	1	1	-
C73 štitnjača	uk.	39	-	8	7	1	2	4	4	5	3	1	1	-
	m.	8	-	2	2	-	1	1	1	1	-	-	-	-
	ž.	28	-	6	5	1	1	3	3	4	3	1	1	-
- nedovoljno definir., sekund. nespecif. sijela C76-C80	uk.	24	-	1	-	-	-	2	2	3	7	2	4	3
	m.	14	-	-	-	-	-	2	-	3	6	1	1	1
	ž.	10	-	1	-	-	-	-	2	-	1	1	3	2
C80 bez specificiranog sijela	uk.	22	-	1	-	-	-	2	2	3	7	2	3	2
	m.	13	-	-	-	-	-	2	-	3	6	1	-	1
	ž.	9	-	1	-	-	-	-	2	-	1	1	3	1
- limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96	uk.	92	3	5	3	4	4	6	16	10	11	12	13	5
	m.	52	2	3	1	2	3	2	9	5	8	7	8	2
	ž.	40	1	2	2	2	1	4	7	5	3	5	5	3
Hodgkinova bolest i limfomi C81-C86	uk.	37	3	5	-	2	1	2	7	2	5	3	5	2
	m.	22	2	3	-	1	-	2	5	-	3	2	4	-
	ž.	15	1	2	-	1	1	-	2	2	2	1	1	2
Leukemije C91-C95	uk.	28	-	-	3	1	2	1	4	3	3	6	5	-
	m.	18	-	-	1	1	2	-	2	3	2	5	2	-
	ž.	10	-	-	2	-	-	1	2	-	1	1	3	-
Novotvorine in situ (D00-D09)	uk.	56	-	6	4	5	9	2	6	6	9	4	3	2
	m.	24	-	-	1	1	2	1	4	3	5	3	2	2
	ž.	32	-	6	3	4	7	1	2	3	4	1	1	-
D06 in situ vrata maternice	uk.	7	-	5	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	ž.	7	-	5	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-

Izvor: HZJZ, Registar za rak

10.3. UMRILI OD RAKA

Prema DZS-u, u IŽ je u 2024. godini od novotvorina umrlo 673 osoba, 404 muškarca i 269 žena, od toga od zloćudnih novotvorina 658 osoba, 396 (60,2%) muškaraca i 262 žena.

U tablici 1. prikazani su umrli od raka po najčešćim sijelima raka, ukupno i po spolu.

Tablica 1 - Umrli od novotvorina (C00-D48) u Istarskoj županiji u 2024. godini po spolu

NAZIV DIJAGNOZE	Ukupno	%	Muški	%	Ženski	%
UKUPNO NOVOTVORINE C00-D48	673		404		269	
Zloćudne novotvorine ukupno C00-C97:	658	100,0	396	100,0	262	100,0
- <i>usne, usne šupljine i ždrijela C00-C14</i>	9	1,4	7	1,8	2	0,8
- <i>probavnih organa C15-C26</i>	223	33,9	133	33,6	90	34,4
-jednjaka C15	6	0,9	6	1,5	-	0,0
-želuca C16	29	4,4	17	4,3	12	4,6
-debelog crijeva (kolona) C18	67	10,2	40	10,1	27	10,3
-rektosigmoidnog prijelaza, završnog debelog crijeva (rektuma) čmara (anusa) i analnog kanala C19-C21	31	4,7	18	4,5	13	5,0
-jetre i intrahepatičnih žučnih vodova C22	28	4,3	15	3,8	13	5,0
-gušterače C25	47	7,1	26	6,6	21	8,0
- <i>dišnih i organa prsnog koša C30-C39</i>	159	24,2	113	28,5	46	17,6
-grkljana (larinksa) C32	12	1,8	11	2,8	1	0,4
-dušnika (traheje), dušnica (bronha) i pluća C33-C34	146	22,2	101	25,5	45	17,2
- <i>kosti i zglobove hrskavice C40-C41</i>	2	0,3	1	0,3	1	0,4
- <i>melanom i ostale zloćudne novotvorine kože C43-C44</i>	20	3,0	11	2,8	9	3,4
-melanom kože C43	14	2,1	9	2,3	5	1,9
- <i>mezotelijalnog i mekog tkiva C45-C49</i>	6	0,9	5	1,3	1	0,4
-mezoteliom C45	6	0,9	5	1,3	1	0,4
- <i>dojke C50</i>	25	3,8	1	0,3	24	9,2
- <i>ženskih spolnih organa C51-C58</i>	36	5,5			36	13,7
-vrata maternice (cerviksa) C53	5	0,8			5	1,9
-tijela i nespecificiranog dijela maternice C54-C55	11	1,7			11	4,2
-jajnika (ovarija) C56	18	2,7			18	6,9
- <i>muških spolnih organa C60-C63</i>	46	7,0	46	11,6		
-kestenjače (prostate) C61	43	6,5	43	10,9		
- <i>urinarnog sustava C64-C68</i>	58	8,8	38	9,6	20	7,6
-bubrega, osim bubrežne zdjelice C64	19	2,9	13	3,3	6	2,3
-mokraćnoga mjehura C67	36	5,5	23	5,8	13	5,0
- <i>oka, mozga i ostalih dijelova SŽS C69-C72</i>	18	2,7	6	1,5	12	4,6
-mozga C71	17	2,6	5	1,3	12	4,6
- <i>štitnjače i ostalih žlijezda s unutrašnjim izlučivanjem C73-C75</i>	1	0,2	-	0,0	1	0,4
-štitnjača C73	1	0,2	-	0,0	1	0,4
- <i>nedovoljno definirana, sekundarna i nespecificirana sijela C76-C80</i>	19	2,9	13	3,3	6	2,3
- <i>limfnoga, hematopoeznoga i srodnoga tkiva C81-C96</i>	36	5,5	22	5,6	14	5,3
-Hodgkinova bolest i limfomi C81-C86	12	1,8	6	1,5	6	2,3
-leukemija C91-C95	14	2,1	10	2,5	4	1,5
Ukupno dobroćudne novotvorine (D10-D36)	6		2		4	
- moždane ovojnice (meninge) D32	3		1		2	
Ukupno novotvorine nesigurne i nepoznate prirode (D37-D48)	9		6		3	
-mijelodisplastični sindrom, limfna, hematopoetska i srodna tkiva D46-D48	6		5		1	

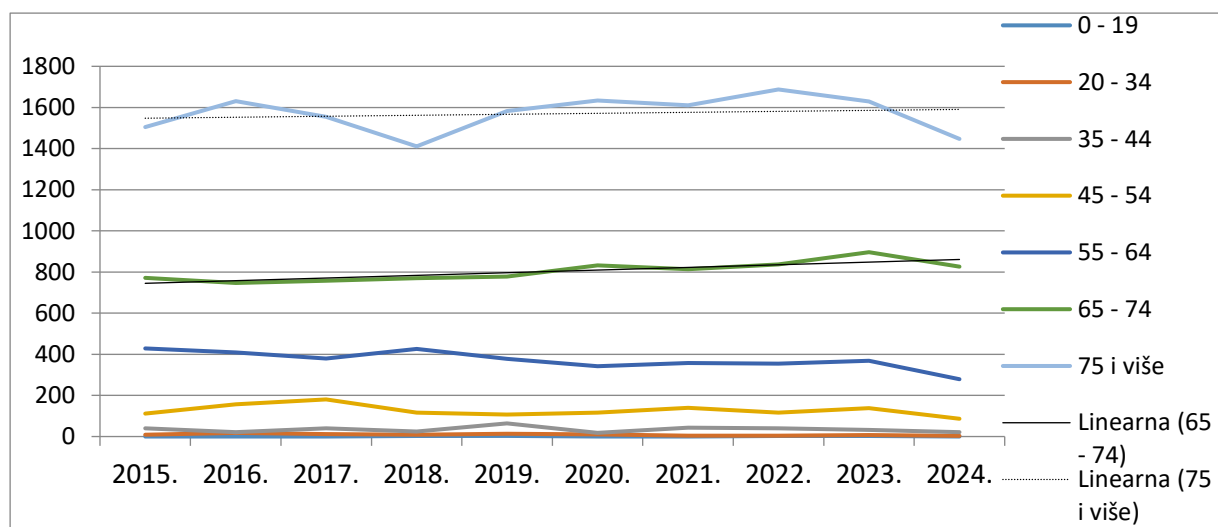
Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

Broj umrlih raste s dobi, osobe iznad 65 godina čine 82,7% umrlih od raka, odnosno osobe iznad 75 godina 46,0%.

Tablica 2 - Umrli od raka (C00-C97) po dobnim skupinama 2015. - 2024. godine

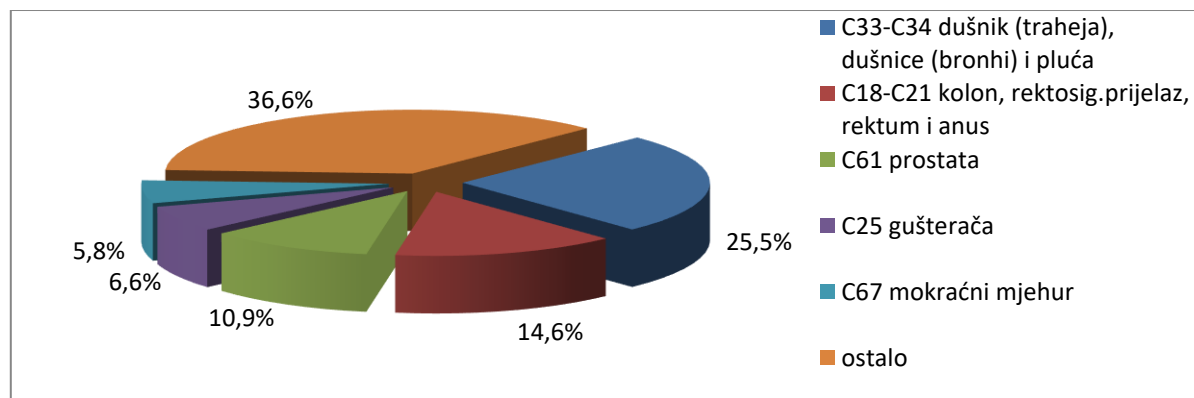
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
UKUPNO	648	680	674	648	682	684	694	716	744	658
0 - 19	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-
20 - 34	3	6	4	3	4	3	1	1	2	1
35 - 44	11	6	11	7	18	5	12	11	9	6
45 - 54	32	44	49	31	28	30	36	30	37	24
55 - 64	137	131	121	134	117	105	109	107	111	83
65 - 74	168	167	176	186	196	223	223	235	257	241
75 i više	297	326	313	286	318	318	313	331	327	303

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

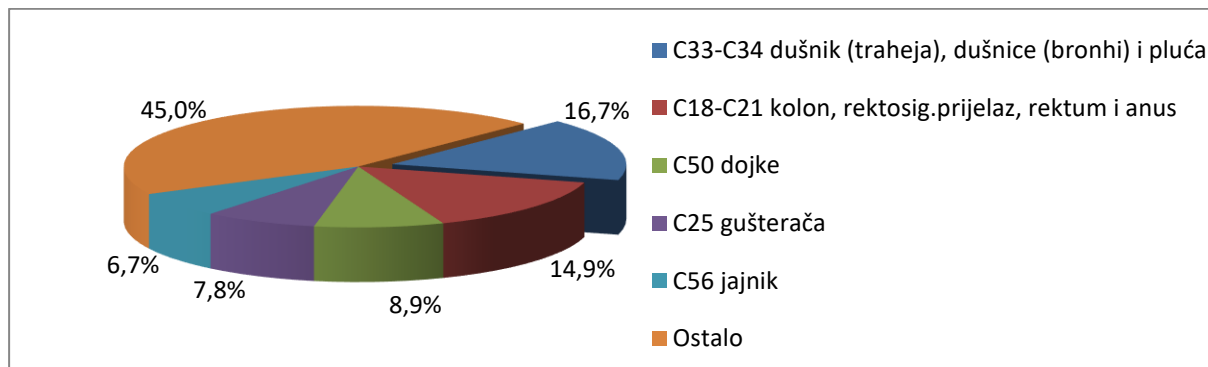
Slika 1 - Dobno-specifične stope smrtnosti od raka 2015. - 2024. godine (na 100.000 stanovnika)

Najčešće sijelo raka među umrlim muškarcima u IŽ 2024. godine bio je rak traheje, bronha i pluća (25,5% umrlih muškaraca od raka), zatim kolorektalni rak (14,6%), rak prostate (6,6%), rak gušterače te rak mokraćnog mjehura (5,8%), ukupno 63,4%.

Slika 2 - Pet vodećih malignih bolesti - uzroka smrti osoba muškog spola u Istarskoj županiji u 2024. godini

Najčešće sijelo raka kod umrlih žena je rak traheje, bronha i pluća (16,7%), slijedi kolorektalni rak (14,9%), rak dojke (8,9%), rak gušterače (7,8%) te rak jajnika (6,7%), ukupno 55,0%.

Slika 3 - Pet vodećih malignih bolesti - uzroka smrti osoba ženskog spola u 2024. godini

Gruba stopa mortaliteta od raka 2024.godine bila je za IŽ 324,4/100.000; 398,8/100.000 za muškarce i 253,0/100.000 za žene. Prema podacima o broju umrlih od malignih neoplazmi iz baze WHO Europe i procjene stanovništva RH iz DZS-a, grube stope mortaliteta za RH za 2021.godinu (zadnji objavljeni podaci) bile su 344,1/100.000 (409,4/100.000 za muškarce i 283,3/100.000 za žene).

Dobno-standardizirane stope mortaliteta iznosile su u 2024. godini za IŽ 157,7/100.000 (216,2/100.000 za muški i 117,0/100.000 za ženski spol), a za RH za 2021.godinu 191,1/100.000 (257/100.000 za muški i 144/100.000 za ženski spol) (*European Health Information Gateway, WHO Europe*), što znači da je IŽ unutar RH prosjeka.

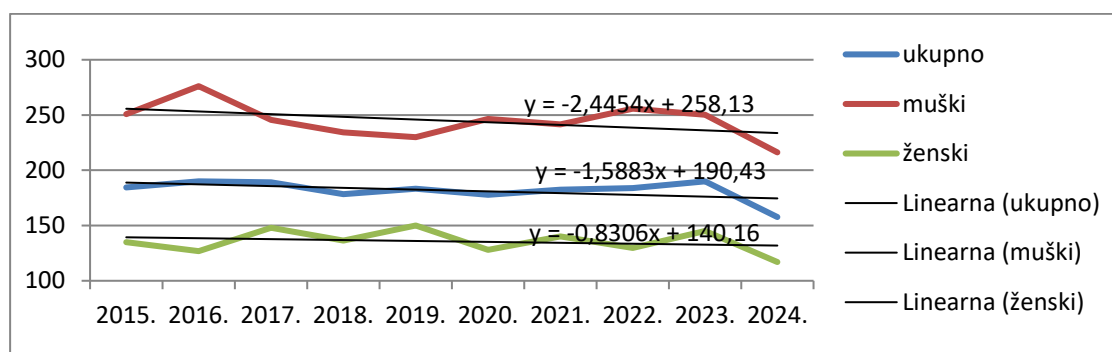
U zadnjem petogodišnjem razdoblju (2020.-2024.) godišnje je od raka umiralo u prosjeku 699,2 osoba, 411,0 muškog i 288,2 ženskog spola. Gruba stopa mortaliteta (prosjeck 2020.-2024.) iznosila je 356,8/100.000; 433,3/100.000 za muškarce i 285,0/100.000 za žene, a dobno-standardizirana 179,5/100.000 (243,8 za muški i 132,8 za ženski spol).

Tablica 3 - Mortalitet od raka u 2024.godini i u prosjeku 2020.- 2024.godine

	2024.			2020.-2024.		
	Broj	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)	Godišnji prosjek	Grube stope	Dobno standard. stope (EU)
Ukupno rak (C00-C97)	658	324,4	157,7	699,2	356,8	179,5
-muški	396	398,8	216,2	411,0	433,3	243,8
-ženski	262	253,0	117,0	288,2	285,0	132,8
Rak traheje, bronha i pluća (C33-C34)	146	72,0	37,0	155,4	79,3	41,7
-muški	101	101,7	56,4	102,4	107,9	60,9
-ženski	45	43,5	22,4	53,0	52,4	26,3
Rak kolona, rektuma i anusa (C18-C21)	98	48,3	22,1	110,2	56,2	26,5
-muški	58	58,4	29,9	68,8	72,5	39,4
-ženski	40	38,7	16,6	41,4	41,0	17,2
Rak dojke (ž)(C50)	24	23,2	11,1	31,0	30,7	16,1
Rak prostate (m) (C61)	43	43,3	21,6	44,8	47,2	23,8
Rak vrata maternice (ž) (C53)	5	2,9	2,9	4,4	4,4	2,9

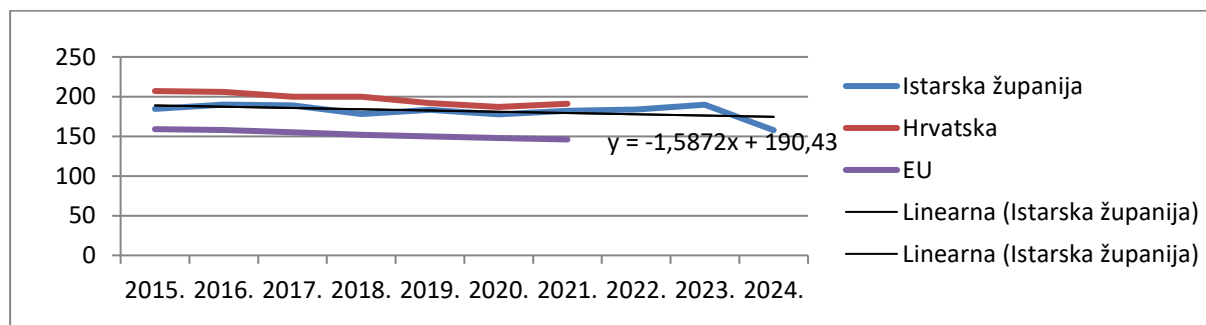
Dobno-standardizirane stope smrtnosti pružaju mogućnost usporedbe među područjima s različitim dobnim sastavom stanovništva koji bi mogao utjecati na naše zaključivanje o pojavnosti određenih bolesti pa tako i uzroka smrti. Stope za IŽ su računate od 2012.-2020. prema Reviziji procjene stanovništva DZS-a, za 2021.g. i dalje prema Procjeni. Stope za RH i EU preuzete su od *European Health Information Gateway*, *WHO Regional Office for Europe* (link <https://gateway.euro.who.int/en/hfa-explorer/>). Za standardizaciju je korišteno standardno europsko stanovništvo 1976. (koje koristi i WHO).

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina 2015.-2024.g. u IŽ u blagom su padu, posebno stope za muški spol. Stope smrtnosti za muškarce su dvostruko veće od stopa za žene.

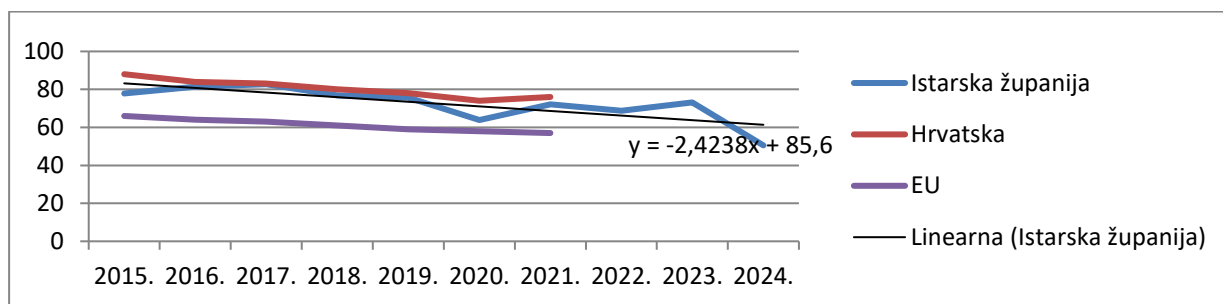
Slika 4 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina (ukupna dob) po spolu na 100.000 stanovnika

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina za ukupnu dob su bliže stopama RH, a veće od EU.

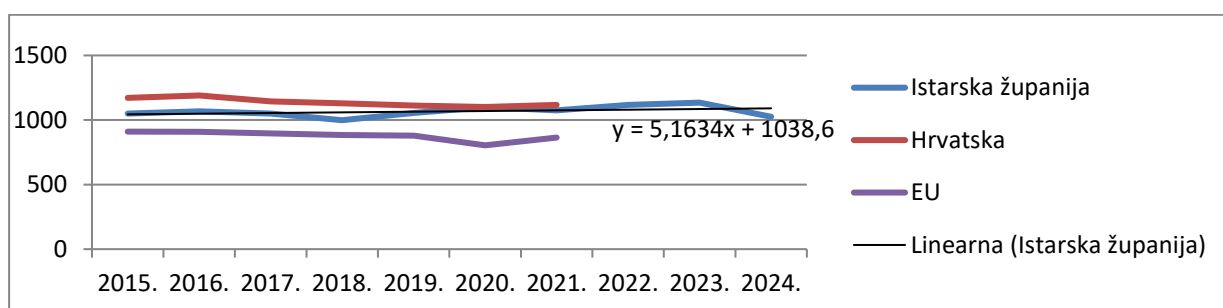

Slika 5 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina za dob 0- 64 godine su u padu, a za dob iznad 65 godina u porastu.

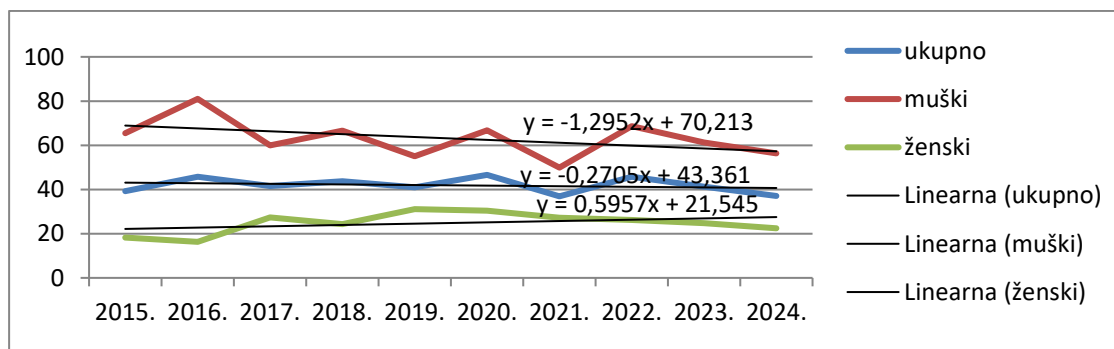

Slika 6 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

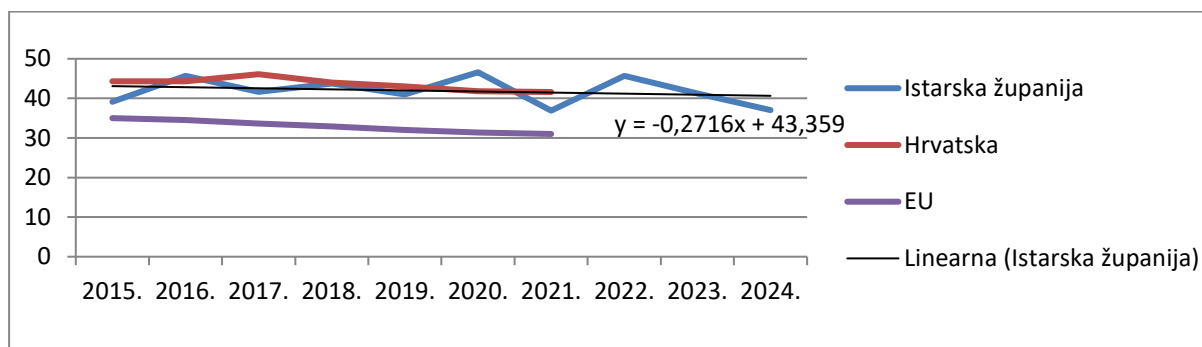
Slika 7 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od zloćudnih novotvorina, na 100.000 stanovnika (65 i više godina)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća (ukupna dob) 2015.-2024.g. u IŽ praktički stagniraju, stope za ženski spol blago rastu, dok stope za muški spol padaju. Stope za muškarce su višestruko veće od stopa za žene.

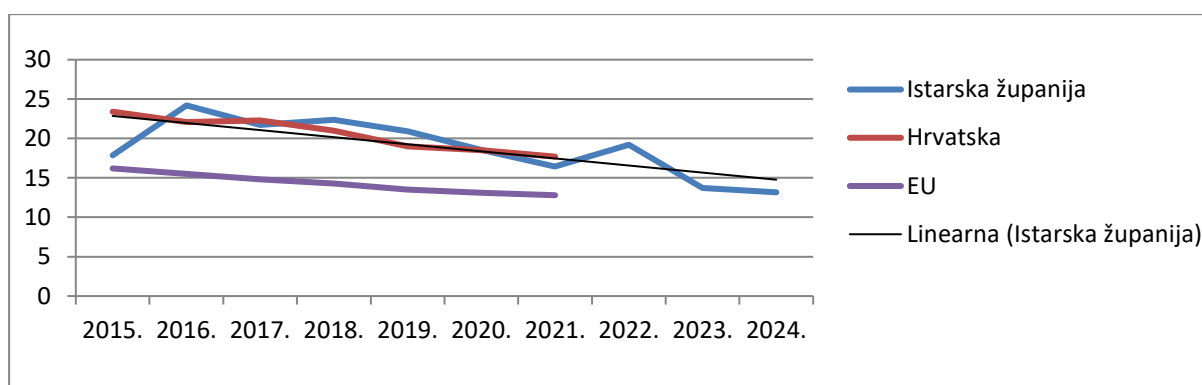
Slika 8 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća (ukupna dob) po spolu na 100.000 stanovnika

Stope za rak traheje, bronha i pluća (ukupna dob) bliže su RH, a veće od EU.

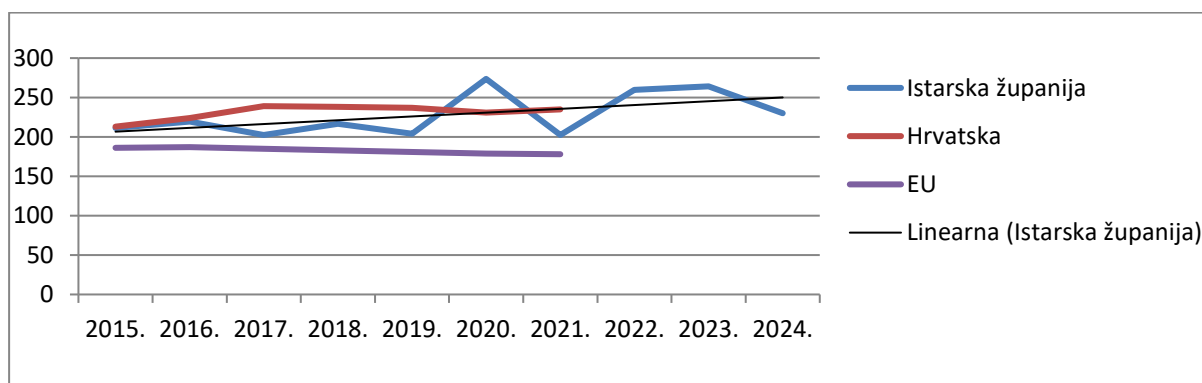

Slika 9 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća za dob 0- 64 godine su u padu, a za dob iznad 65 godina u porastu.

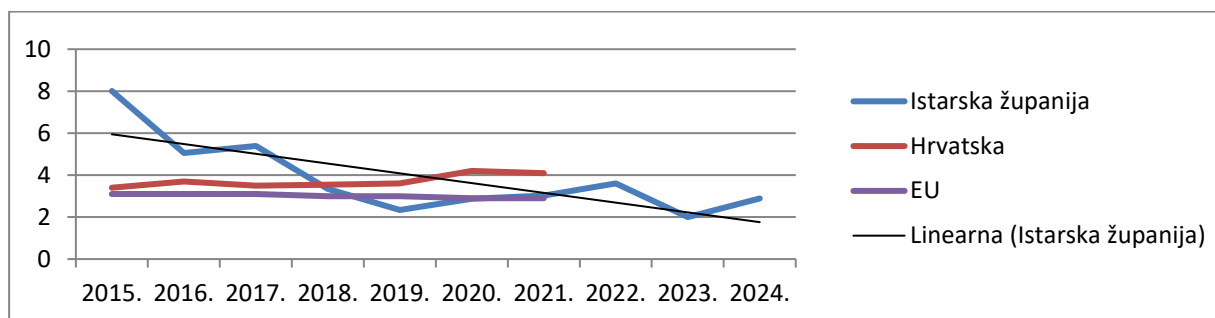

Slika 10 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

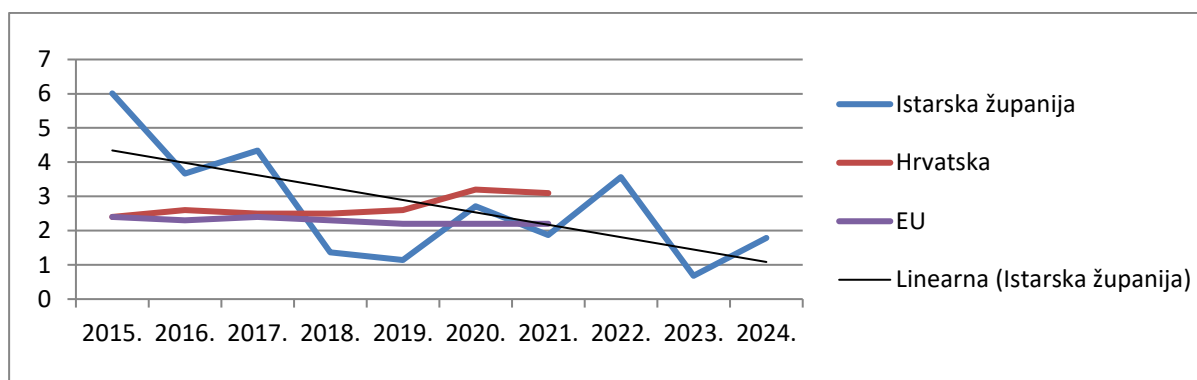

Slika 11 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka traheje, bronha i pluća, na 100.000 stanovnika (65 i više g.)

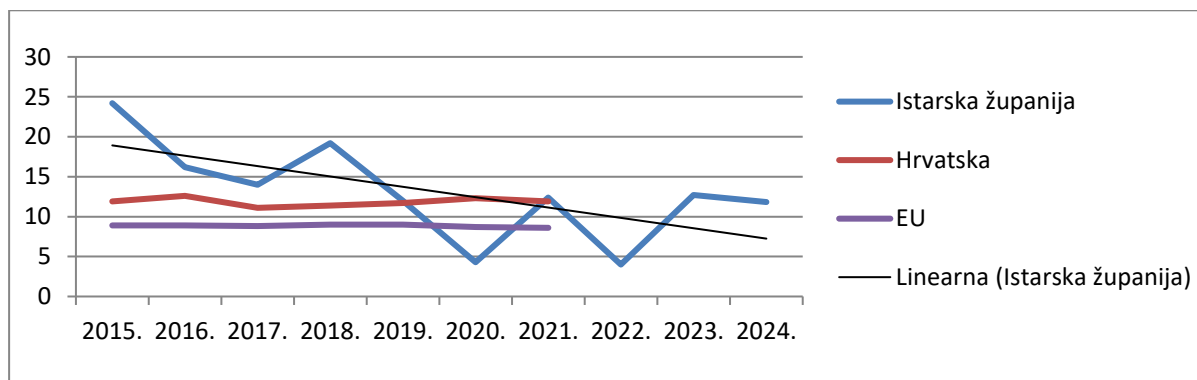
Kod raka vrata maternice stope (ukupna dob, dob 0-64 te 65 i više godina) su u padu, slične EU, nešto niže od RH.

Slika 12 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka vrata maternice, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

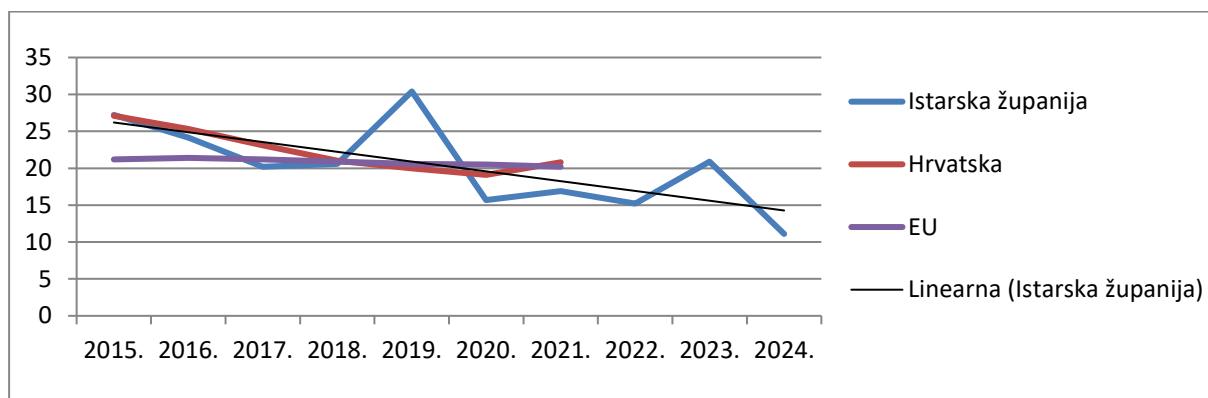

Slika 13 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka vrata maternice, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

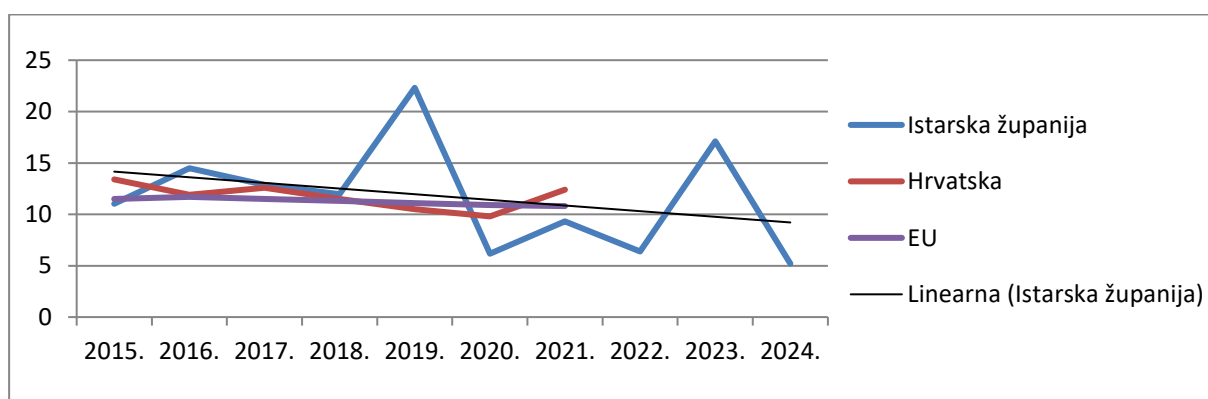

Slika 14 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka vrata maternice, na 100.000 stanovnika (65 i više godina)

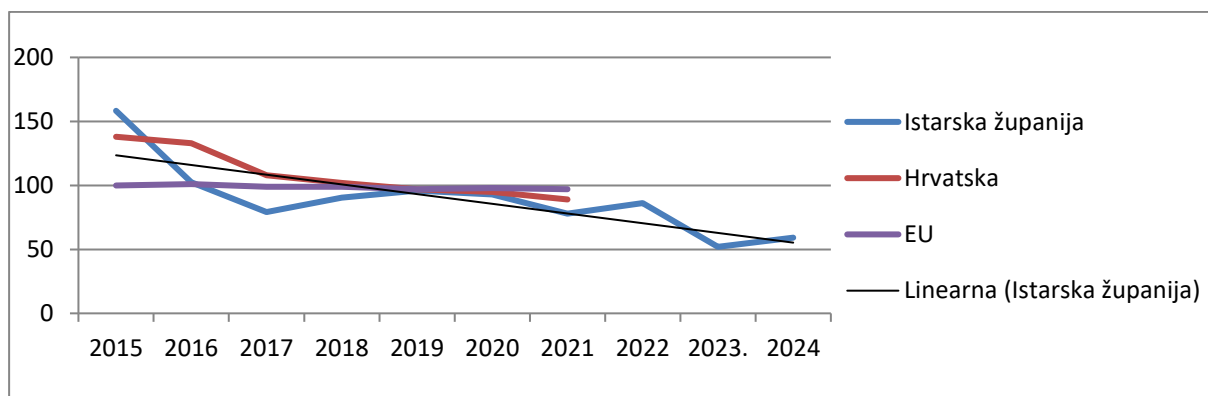
Kod raka dojke stope (ukupna dob, 0-64 te 65 i više godina) su u padu, slične stopama RH i EU.

Slika 15 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka dojke žena, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

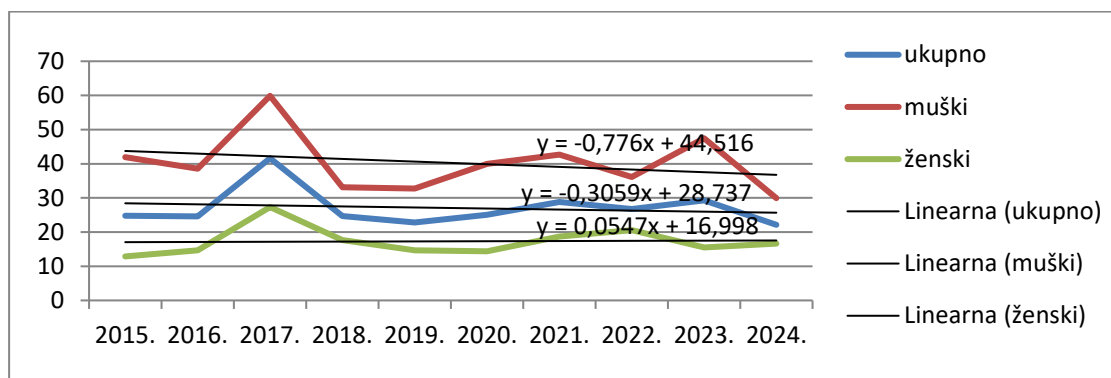

Slika 16 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka dojke žena, na 100.000 stanovnika (0-64 godina)

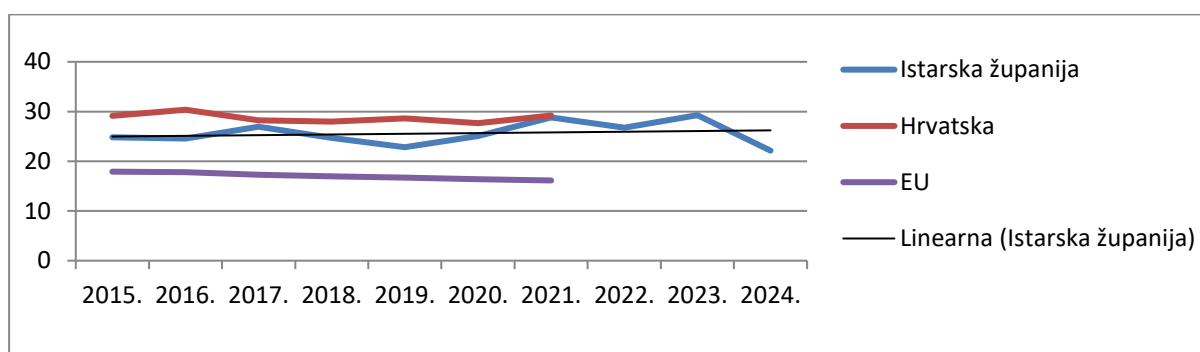
Slika 17 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka dojke žena, na 100.000 stanovnika (65 i više g.)

Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka kolona, rektuma i anusa (ukupna dob) 2015.-2024.g. u IŽ praktički stagniraju. Stope za muškarce su dvostruko veće od stopa za žene.

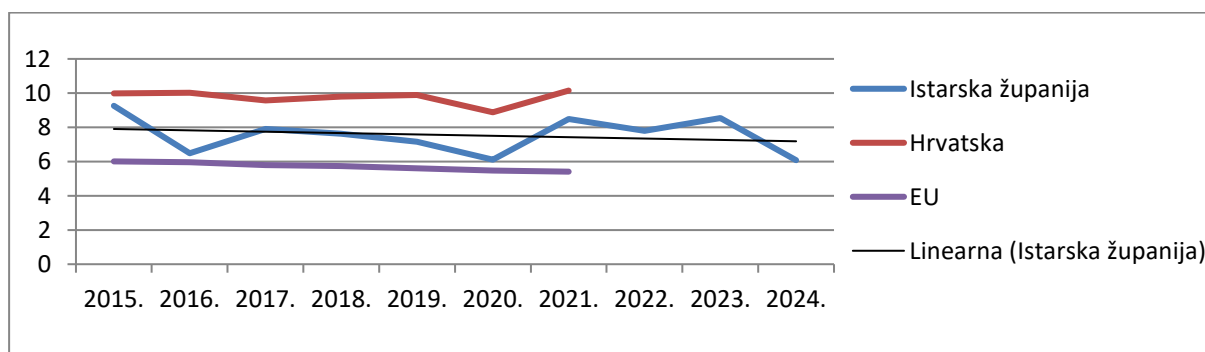

Slika 18 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka kolona, rektuma i anusa (ukupna dob) po spolu na 100.000 stanovnika

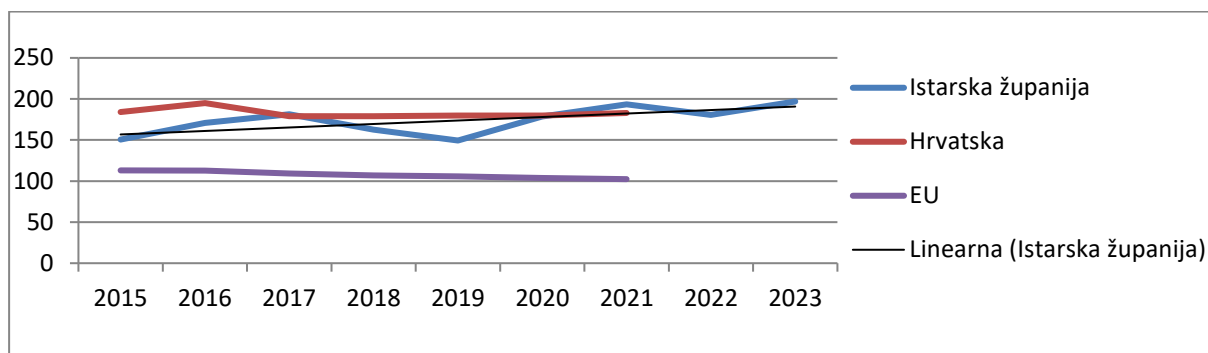
Za kolorektalni rak (ukupna dob, 0-64 te 65 i više godina) stope su više od EU i slične RH.

Slika 19 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka kolona, rektuma i anusa, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

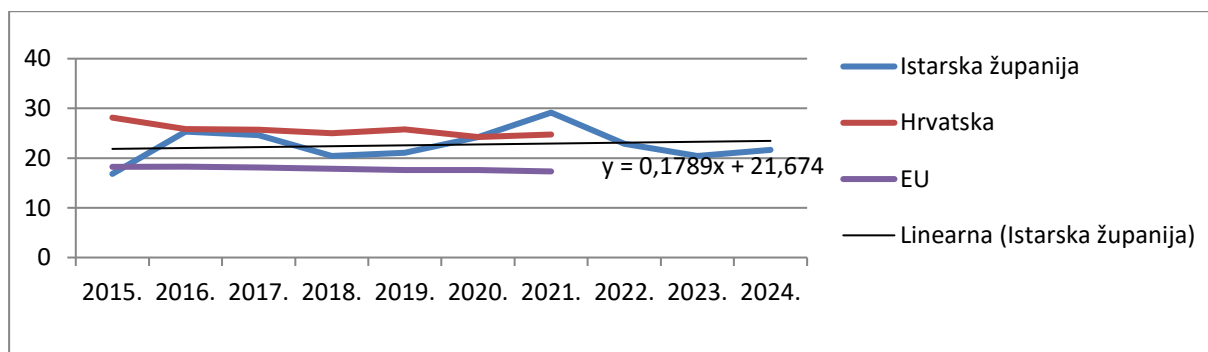

Slika 20 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka kolona, rektuma i anusa, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

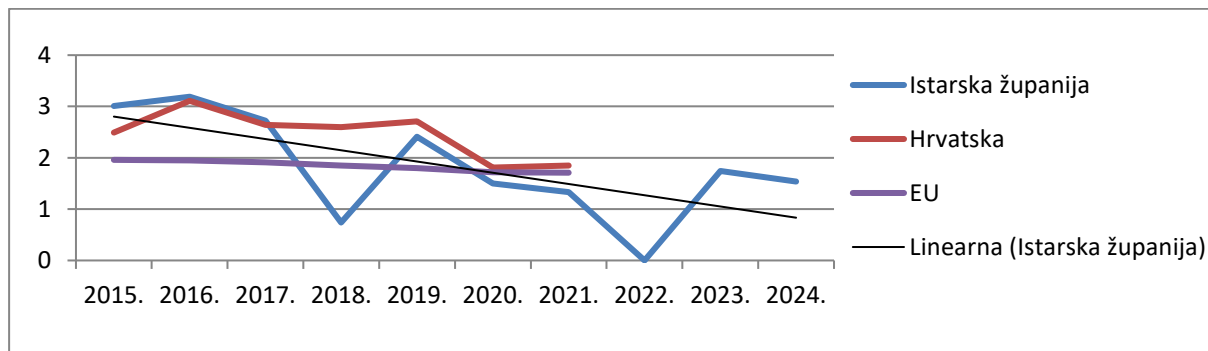

Slika 21 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka debelog crijeva, na 100.000 stanovnika (65 i više g.)

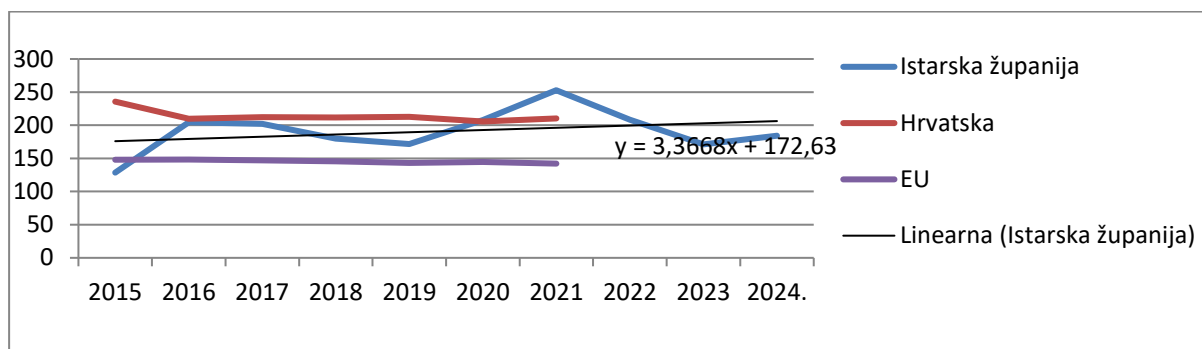
Kod raka prostate, stope smrtnosti (ukupna dob) stagniraju, za dob 0-64 g. su u padu, a za dob 65 i više su u porastu. Stope su slične RH, a nešto veće od EU.

Slika 22 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka prostate kod muškaraca, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

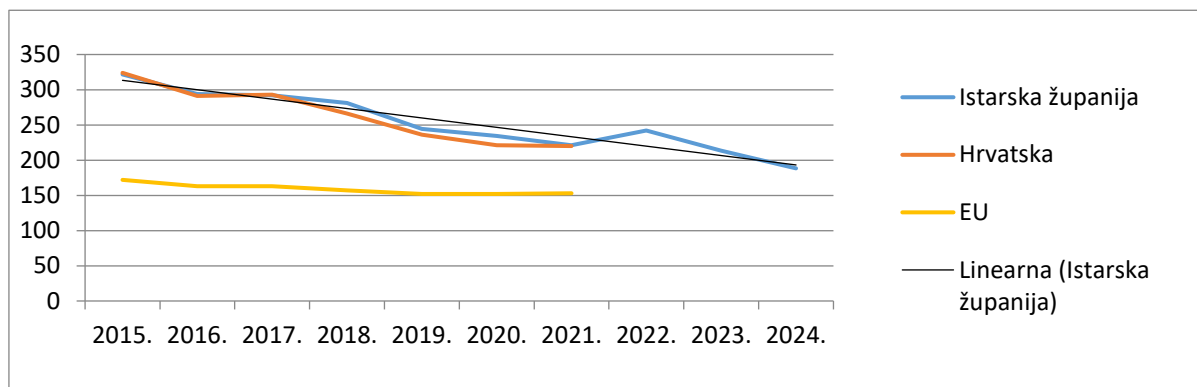

Slika 23 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka prostate kod muškaraca, na 100.000 stanovnika (0-64 godine)

Slika 24 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti od raka prostate (muškarci), na 100.000 stanovnika (65 i više g.)

Stope za bolesti vezane uz pušenje (obuhvaćaju rak usne šupljine, ždrijela, jednjaka, grkljana i pluća, srčani infarkt, kroničnu ishemičnu bolest srca, cerebrovaskularne bolesti, kronične bolesti donjeg dišnog sustava) su veće za IŽ i RH u odnosu na EU.

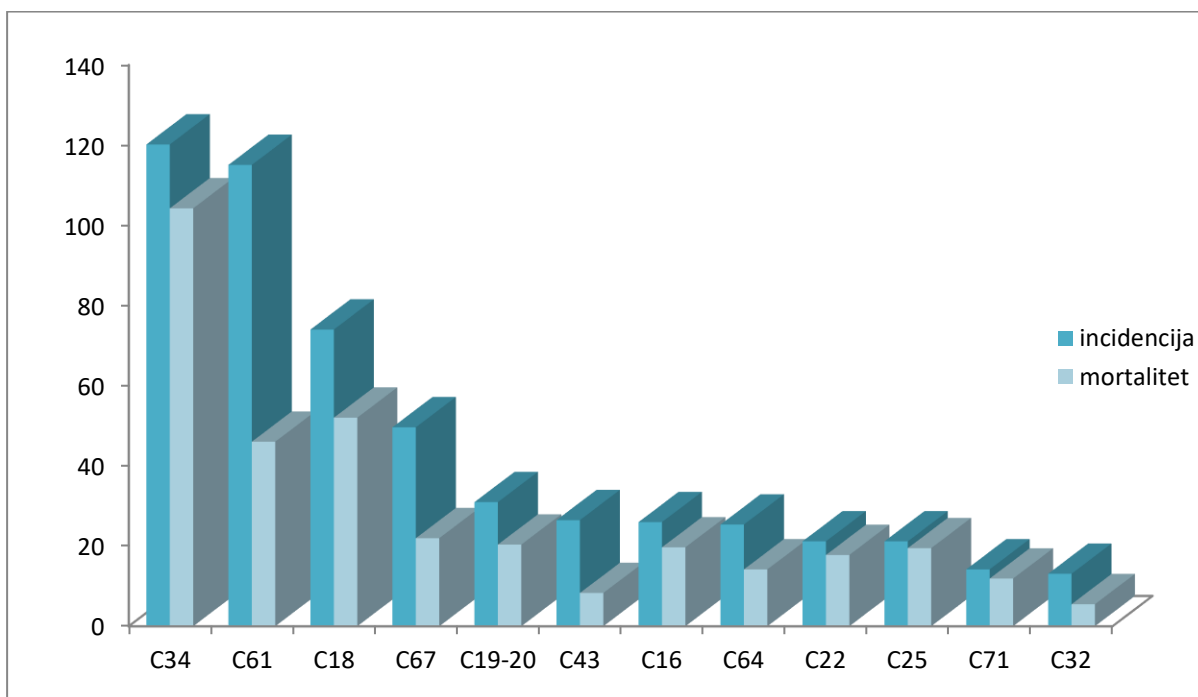

Slika 25 - Dobno-standardizirane stope smrtnosti bolesti vezanih uz pušenje*, na 100.000 stanovnika (ukupna dob)

* C01-02, C05-07, C09-10, C12-15, C32, C34, I21-22, I25, I60-64, I67, I69, J42, J44-45

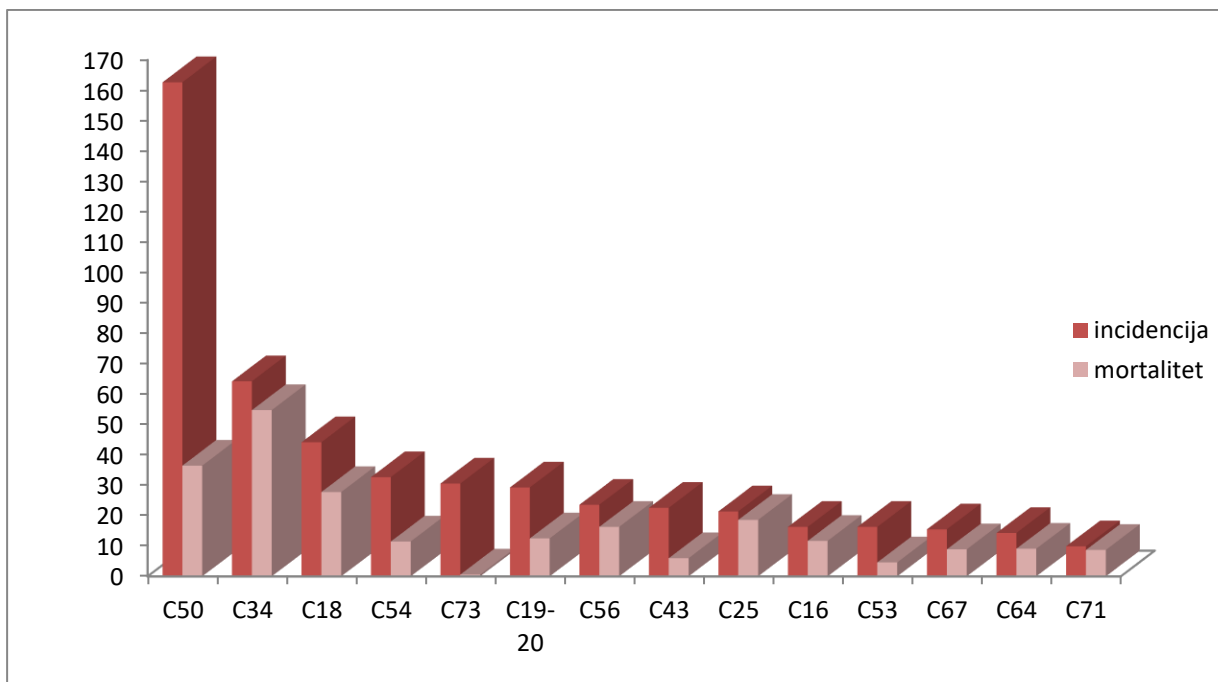
Omjer smrti zbog raka i novih slučajeva raka (prosjeak 2019.-2023.godine) bio je 0,55 (muški 0,61 i ženski 0,48). Poželjna vrijednost omjera je ispod 0,45, a prihvatljiva ispod 0,5.

Visoki omjer umrlih u odnosu na novooboljele uočljiv je kod muškaraca posebno za rak gušterače (0,92), bronha i pluća (0,87), mozga (0,84), jetre (0,84), želuca (0,76), debelog crijeva (0,70), rektosigmoidnog prijelaza i rektuma (0,66) i rak bubrega (0,56). Kod muškaraca poželjna je vrijednost ostvarena za rak mokraćnog mjehura (0,44), grkljana (0,42), prostate (0,40) i melanoma (0,31).

Slika 26 - Vodeća sijela raka kod novooboljelih osoba muškog spola iz IŽ – gruba stopa incidencije i mortaliteta (prosjeak 2019.-2023. godina), na 100.000

Visoki omjer umrlih u odnosu na novooboljele kod žena vidljiv je za rak mozga (0,88), gušterače (0,87), bronha i pluća (0,85), želuca (0,72), jajnika (0,69), bubrega (0,64), debelog crijeva (0,63) i mokraćnog mjehura (0,57). Poželjna je vrijednost kod žena za rak rektosigmoidnog prijelaza i rektuma (0,43), trupa maternice (0,35), vrata maternice (0,28), melanom (0,27), dojke (0,22) i štitnjače (0,02).

Slika 27 - Vodeća sijela raka kod novooboljelih osoba ženskog spola u IŽ – gruba stopa incidencije i mortaliteta (prosjeak 2019.-2023. godina), na 100.000

10.4. NACIONALNI PROGRAMI

10.4.1. RANO OTKRIVANJE RAKA DEBELOG CRIJEVA

Prema podacima iz NPP aplikacije u **šestom ciklusu** Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka debelog crijeva** od rujna 2023. godine do prosinca 2024. godine (ciklus se nastavlja-nepotpuni podaci), Nastavni zavod za javno zdravstvo Istarske županije (NZZJŽ) poslao je 29.712 poziva na uključivanje u Program osobama oba spola rođenima od 1949. do 1973.godine, odazvalo se 45,1% populacije (RH 37,0%). Pozivi za uključivanje u 6.ciklus za planirana godišta (1960.-1963. i 1966.-1969.g.) nisu poslani, jer nam s nacionalnog nivoa nisu dostavljeni potrebni materijali za provedbu ovog Programa. Naime, u tijeku je priprema prelaska s gvajakovog na imunokemijski test te je stoga Program zaustavljen na nacionalnom nivou.

Testirano je 8.532 uzoraka stolice odnosno 32,1% testiranih (RH 25,3%). Nalaz je bio pozitivan kod 97 osoba (1,1%).

Tablica 1 - Odaziv i rezultati obrade uzoraka stolica u 6. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva u Istarskoj županiji od rujna 2023. do prosinca 2024. (nepotpuni rezultati)

Godište	Ciljana populacija	Poslano poziva	Broj odazvanih	Odaziv2 %	Broj testiranih osoba	% odaziv2 na test	Pozitivan nalaz testa	% pozitivnih
1949.	2.739	2.201	706	38,30	522	27,62	16	3,07
1950.	2.879	2.201	623	35,03	440	25,57	7	1,59
1951.	2.811	476	462	98,95	362	82,98	3	0,83
1952.	3.248	596	581	99,50	435	80,24	3	0,69
1953.	3.260	543	529	100,00	407	83,83	5	1,23
1954.	3.346	574	563	99,83	429	83,13	5	1,17
1955.	3.398	420	415	100,00	281	77,99	5	1,78
1956.	3.625	56	53	100,00	30	60,00	1	3,33
1957.	3.291	89	85	96,63	53	77,27	2	3,77
1958.	3.573	259	251	99,61	142	76,74	1	0,70
1959.	3.724	449	435	99,78	313	79,46	3	0,96
1960.	3.800	522	509	99,81	388	79,85	3	0,77
1961.	3.817	562	549	99,64	449	84,41	5	1,11
1962.	3.801	476	466	99,58	374	82,95	4	1,07
1963.	3.669	454	444	99,12	352	81,19	6	1,70
1964.	3.619	2.919	683	28,02	486	18,72	4	0,82
1965.	3.894	3.174	686	26,91	471	16,74	4	0,85
1966.	3.719	384	374	98,96	300	82,25	3	1,00
1967.	3.715	390	386	99,74	299	80,72	-	0,00
1968.	3.472	343	336	99,42	262	80,76	1	0,38
1969.	3.425	309	301	99,03	218	73,79	-	0,00
1970.	3.454	2.767	556	25,30	362	15,04	3	0,83
1971.	3.610	2.956	598	25,27	365	13,94	2	0,55
1972.	3.612	3.294	694	28,93	412	14,03	6	1,46
1973.	3.625	3.298	602	25,44	380	12,57	5	1,32
UKUPNO	87.126	29.712	11.887	45,08	8.532	32,13	97	1,14
RH	1.695.318	485.759	149.351	36,95	103.605	25,26	2.348	2,27

Izvor: NPP aplikacija

10.4.2. RANO OTKRIVANJE RAKA DOJKE

U **osmom ciklusu** Nacionalnog programa **ranog otkrivanja raka dojke** na mamografiju su pozivane žene rođene od 1954. do 1973.godine. Od travnja 2023. godine do prosinca 2024. godine, NZZJŽ je na mamografski pregled pozvao 25.521 žena. Uvedeno je 14.728 nalaza.

Tablica 2 - Žene pozivane u 8. ciklusu Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke u Istarskoj županiji (od travnja 2023. do prosinca 2024.g.) – nepotpuni ciklus

Godište	Ciljana populacija	Pozvane žene	Uvedenih nalaza	% odaziv2
1954.	1.696	1.261	758	65,17
1955.	1.799	1.379	874	68,46
1956.	1.841	1.333	844	68,62
1957.	1.663	1.219	751	66,64
1958.	1.728	1.244	765	66,31
1959.	1.850	1.320	778	63,81
1960.	1.923	1.380	798	63,51
1961.	1.922	1.318	788	64,04
1962.	1.841	1.281	736	62,77
1963.	1.766	1.258	742	62,91
1964.	1.738	1.173	642	59,97
1965.	1.898	1.342	755	61,85
1966.	1.846	1.269	697	60,99
1967.	1.854	1.325	759	63,69
1968.	1.697	1.172	655	62,14
1969.	1.699	1.154	636	62,14
1970.	1.680	1.155	630	61,88
1971.	1.702	1.218	638	60,39
1972.	1.706	1.346	729	63,71
1973.	1.733	1.374	753	64,49
Ukupno	35.582	25.521	14.728	63,74
RH	701.647	493.124	268.390	65,46

Izvor: NPP aplikacija

U 2024.g. u Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke bile su uključene 4 mamografske jedinica i to na lokalitetima: Labin, Pazin, Pula i mobilni mamograf koji je obilazio sljedeće lokacije: Umag, Novigrad, Buje, Poreč, Vrsar, Rovinj, Žminj, Buzet.

Tablica 3 - Mamografske jedinice u Istarskoj županiji uključene u Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke u 2024. godini

	MMG jedinica
	Dom zdravlja
1.	Istarski domovi zdravlja Ispostava Pazin
2.	Istarski domovi zdravlja Ispostava Labin
3.	Mobilni mamograf (lokacije: Umag, Novigrad, Buje, Poreč, Vrsar, Rovinj, Žminj, Buzet)
	Bolnica
4.	Opća bolnica Pula